

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Rajayhteistyö nuorisotyössä

Nuorten silmin

Henni Kristo & Laura Viippola

Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö
Lapsi- ja nuorisotyö, yhteisö- ja perusturvatyö
Sosionomi (AMK)

TORNIO 2010

Tekijät:	Henni Kristo & Laura Viippola
Opinnäytetyön nimi:	Rajayhteistyö nuorisotyössä – nuorten silmin
Sivuja (+liitteitä):	42 (+12)
Opinnäytetyön kuvaus:	<p>Selvitämme opinnäytetyössämme nuorten mielipidettä rajayhteistyöstä nuorisotyössä. Pohdimme rajalla asuvien nuorten asenteita naapurimaata kohtaan ja henkilökohtaisen kansallisen identiteetin rakentumista. Lähdeaineistona olemme käyttäneet kirjallisuutta, lehtiartikkeleita sekä internet-lähteitä.</p> <p>Teorettinen ja käsitteellinen esittely:</p> <p>Käsitlemme teoriaosiossa rajaa, rajayhteistyötä, nuorisotyötä ja nuoruutta ikävaiheena.</p> <p>Metodologinen esittely:</p> <p>Opinnäytetyössämme tutkimusotteena on survey-tutkimus, joka yhdistää kvantitatiivisen eli määrällisen ja kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Käytimme tiedonkeruu menetelmänä kyselytutkimusta, johon vastasivat yli 13-vuotiaat nuorisotiloilla käyvät nuoret Tornioista ja Haaparannalta.</p> <p>Keskeiset tutkimustulokset:</p> <p>Keskeisenä tutkimustuloksena pidämme sitä, että nuorisotoimien välinen yhteistyö ei ole nuorille näkyvää ja sitä toivottiin kehitettävän.</p> <p>Johtopäätökset:</p> <p>Rajat ylittävää nuorisotyötä tulisi kehittää entisestään nuoria paremmin palvelevaksi ja luonteeltaan jatkuvammaksi.</p>
Asiasanat:	Nuori, nuorisotyö, rajayhteistyö ja identiteetti

Authors:	Henni Kristo & Laura Viippola
Title:	Collaboration over borders in youth work
Pages (+appendixes):	42 (+12)
Thesis description:	<p>In our bachelor's thesis we have examined the attitude among youths towards co-operation over the state borders in youth work. As sources we have used literature, newspaper articles and internet sources.</p>
Theoretical summary:	<p>In our theoretical part we deal with border, co-operation, youth work and youth time.</p>
Methodological summary:	<p>Our research approach is survey method which means combining qualitative and quantitative methods. We collected information from over 13 year old youngsters using inquiry.</p>
Main results:	<p>Youngsters from Tornio and Haparanda do not see the collaboration between the cities in youth work. And they would like to make it better.</p>
Conclusions:	<p>Cross borderly collaboration in youth work should be improved to be more satisfying for the young people in the area.</p>
Key words:	Young, youth work, border, collaboration

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
2. METODOLOGINEN OSIO	6
2.1 Tutkimustehtävät.....	6
2.2 Tutkimusjoukko ja aineiston keruu- ja analyysimenetelmä	7
2.3. Opinnäytetyö prosessina	9
3. RAJALLA – PÅ GRÄNSEN	13
3.1. Rajan muodostuminen	13
3.2. Kieli ja identiteetti.....	14
3.3 Rajayhteistyö.....	16
4. NUORUUS	18
4.1 Nuoruus ikävaiheena.....	18
4.2 Nuorisotyö	19
4.3 Nupo	23
5. TUTKIMUSTULOKSET	25
5.1 Vapaa-aika	26
5.2 Nuorisotilat.....	29
5.3 Yhteistyö ja tapahtumat	31
5.4 Tiedottaminen ja koulutus	34
5.5 Raja.....	35
6. POHDINTA.....	37
7. LÄHTEET	40
LIITTEET.....	43

1. JOHDANTO

Maailman rauhallisin raja on lause, jonka kuulee puhuttaessa Tornio-Haaparanta-alueesta. Siinä kiteytyy koko alueen luonne. Vaikka kyseessä on kaksi kaupunkia eri valtioista, niillä on pitkä yhteinen historia. Rajan ylittävää yhteistyötä on tehty jo vuosisatoja ennen varsinaisen valtioiden välisen rajan vetämistä. Tornion kaupungin nuorisotoimen pyynnöstä päätimme lähteä tekemään opinnäytetyötä rajalla tehtävästä yhteistyöstä nuorten hyväksi.

Tornion ja Haaparannan nuorisotoimet ovat tehneet yhteistyötä jo vuosia. Tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman monet alueen nuoret sekä osallistuttaa heitä rajan ylittävään kanssakäymiseen. Nuorisoneuvostot rajan molemmin puolin ovat toimivan yhteistyön esimerkkitapaus, mutta nuorisoneuvosto koostuu vain murto-osasta kohderyhmän nuoria. Jotta yhteistyöstä saataisiin entistä toimivampi ja ennen kaikkea nuorten kannalta merkityksellisempi, on tärkeää yrittää löytää uusia keinoja yhteistyölle. Eriyisen näkyväksi yhteistyön tekevät erilaiset tapahtumat, jotka eivät kuitenkaan ole saavuttaneet toivottuja osallistujamääriä. Olemme omalta osaltamme yrittäneet opinnäytetyömme kautta löytää uusia näkökulmia ja työkaluja yhteistyön kehittämistä varten.

Eriyisen mukaansa tempaavan aiheesta teki se, että olemme molemmat asuneet ikämme rajan tuntumassa, toinen Suomessa ja toinen Ruotsissa. Oli hyvin mielenkiintoista lähteä tutkimaan synnyinseutumme historiaa, nykypäivää ja tulevaisuutta. Nuorissa on tulevaisuus. Mielestämme nuorten asenteet ja ajattelutavat rajaa ja rajayhteistyötä kohtaan luovat pohjaa alueen tulevaisuudelle sekä kehittymiselle.

Toteutimme opinnäytetyömme yhteistyössä Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien kanssa. Kyselytutkimuksella kartoitimme alueen nuorten mielipiteitä, asenteita, ennakkoluuloja, jotka liittyvät rajalla asumiseen. Opinnäytetyötämme tehdessämme pyrimme siihen, että se olisi mahdollisimman tarkoituksenmukainen ja palvelisi työntilaaajaa parhaalla mahdollisella tavalla. Kyselylomake rakentui Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien toiveiden mukaisesti.

Tutkimusotetta emme päättäneet etukäteen, vaan se muodostui työn edetessä. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen yhdistäminen tuntui meille luontevimmalta tavalta käsitellä ja työstää valitsemaamme teemaa. Pelkästään toisen tutkimusotteen käyttäminen ei olisi tuonut meille toivottua lopputulosta.

Työntilaajan kannalta ajatellen määrällisen otteen valitseminen olisi ollut käytännöllisempää, mutta koska halusimme syvällisemmän analyysin alueemme nuorista, päädyimme tähän järjestelyyn.

Työmme alussa on metodologinen osio, jossa esittelemme opinnäytetyössämme käyttämämme tutkimus- ja analysointimenetelmät. Tämän jälkeen kuvailemme opinnäytetyöprosessiamme. Teorettisessa osiossa esittelemme viitekehyksen, johon opinnäytetyömme pohjautuu. Aiheemme ollessa rajayhteistyö nuorisotyössä rajasimme teoriapohjan käsittelemään muun muassa rajaa, sen historiaa ja erityispiirteitä sekä nuorisoa, nuorisotyötä ja Tornion ja Haaparannan kaupunkien yhteistä nuorisopoliittista ohjelmaa. Kyselytutkimuksemme tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset käsittelemme työn loppuksi.

2. METODOLOGINEN OSIO

2.1 Tutkimustehtävät

Tutkimustehtävänäimme oli tutkia, miten raja-alueen nuoret kokevat rajayhteistyön nuorisotyössä, onko rajaa olemassa sekä miten raja vaikuttaa nuorten liikkumiseen, osallisuuteen ja koulutusmahdollisuuksiin. Esimerkiksi miten äidinkieli, ystävät ja perhe vaikuttavat nuorten asenteisiin naapurimaata kohtaan. Mistä johtuu, että nuoret eivät osallistu nuorisopalveluiden yhteisiin projekteihin ja tapahtumiin? Miten saataisiin nuoret aktivoitua ja osallistettua rajan ylittävään kanssakäymiseen? Missä nuoret kohtaavat naapurimaan nuoria ja miten kohtaamisia voitaisiin lisätä, jotta rajan ylittävä yhteistyö olisi kannattavaa? Miten Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien yhteistyötä voisi kehittää entisestään toimivammaksi, jotta nuorten asennetta yhteisöllisyyteen raja-alueella saataisiin parannettua? Ovatko kielten ja kulttuurien väliset erot niin suuria, että se rajoittaa nuorten yhteistyötä merkittävästi? Miten perhetaustat ja perheen sisäiset asenteet suomalaisuutta/ruotsalaisuutta kohtaan vaikuttavat nuoren omiin asenteisiin? Tässä vain muutamia ajatuksia, joihin halusimme tutkimuksemme kautta saada vastauksia.

Opinnäytetyössämme on yksi tutkimuskysymys, jonka ympärille olemme työmme rakentaneet.

1. Miten nuoret kokevat rajayhteistyön nuorisotyössä?

Pyrimme opinnäytetyöllämme siihen, että nuorisopalvelut Torniossa ja Haaparannalla voisivat hyödyntää tutkimustuloksia kehittäessään toimintaansa nuorten toiveita paremmin palveleviksi. Tulokset ovat ajankohtaisia, sillä selvityksiä aiheesta ei ole vielä tehty. Koska tutkimus tehtiin molemmin puolin rajaa, tuloksia voi kenties hyödyntää myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti muissa kunnissa.

Tutkimusaiheemme on ainutlaatuinen ja ajankohtainen. Rajayhteistyöstä yleensä on tehty tutkimuksia, mutta aiempaa tutkimusta valtioiden rajat ylittävstä yhteistyöstä nuorisotyössä ei juurikaan ole. Tarve tutkimukselle lähti nuorisopalveluista. Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden yhteisiä projekteja on toteutettu, mutta nuorten osallisuus ja aktiivisuus on ollut vähäistä. Mistä tämä johtuu, siihen toivoimme saavamme vastauksia opinnäytetyömme kautta.

2.2 Tutkimusjoukko ja aineiston keruu- ja analyysimenetelmä

Käytimme tutkimusmenetelminä kvantitatiivista eli määrällistä sekä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Näiden molempien menetelmien käyttöä kutsutaan survey-menetelmäksi. Sen avulla saadaan tutkimusjoukosta kuvailevaa tietoa. Tutkimuksen tavoitteena voi olla esimerkiksi yksittäisten piirteiden ja tapahtumien yleisyyden tai erilaisten ominaisuuksien esiintymisen ja jakautumisen selvittäminen. Survey-tutkimuksen tarkoitus on antaa käytännöllistä tietoa. Survey-tutkimuksissa käytetään yleensä otantaa. (Alkula & Pöntinen & Ylöstalo 2002, 119.)

Tutkimusote ei ratkaise kaikkea, vaan tutkijan on syytä hyödyntää niin määrällisen kuin laadullisenkin tutkimusmenetelmän piirteitä. Kaikkia määrällisen tutkimuksen tuloksia ei pystytä mittaamaan numeroin ja taulukoin, jolloin on otettava avuksi laadullisen tutkimuksen yksityiskohtaisempi lähestymistapa analysoida tuloksia sanallisesti. (Vehkalahti 2008, 13.)

Tutkimuksemme kohderyhmänä ovat Tornion ja Haaparannan nuorisotiloilla käyvät yli 13-vuotiaat nuoret. Kohderyhmäksi valikoituivat tilakävijät, koska tarve kehittämiselle on sekä projekteissa ja tapahtumissa että nuorisotilapalveluissa. Tiloilla kävijät tulevat eri puolilta kaupunkeja, ovat monen ikäisiä ja tulevat monenlaisista taustoista. Näin ollen saamme tutkimukseemme laajan ja monipuolisen otoksen kaksoiskaupunkien nuorista.

Otoksella tarkoitetaan tiettyä joukkoa tai ryhmittymää perusjoukosta, jota halutaan tutkia. Sillä saadaan kvantitatiivista tutkimusta varten tarvittava tieto perusjoukosta. Otos ei kuitenkaan aina täysin kuvaa perusjoukkoa. (Vilkkä 2007, 56.) Tutkimuksemme perusjoukko on Tornion ja Haaparannan nuoret, joita tilakävijöistä muodostuva otos edustaa. Otoksen valikoitumiseen vaikuttivat muun muassa työntilaajan toive painottaa tutkimus nuorisotiloilla käyviin nuoriin. Olisi ollut sula mahdollisuus tutkia koko Tornio-Haaparanta alueen nuorisoa ja heidän mielipiteitään rajayhteistyöstä nuorisotyössä, joten keskitimme resurssimme nuorisopalveluita aktiivisesti käyttäviin nuoriin.

Opinnäytetyössämme olemme hyödyntäneet kyselytutkimusta, jota käytetään tiedon keräämiseen ja tarkasteluun moniulotteisissa ja monimutkaisissakin tutkimuskohteissa, kuten yhteiskunnan ilmiöt, arvot ja asenteet. Kyselytutkimuksessa kyselylomake on väline, jonka avulla tutkija kerää informaatiota vastaajilta kysymysten kautta. Kyselylomakkeen on oltava tarpeeksi

selkeä, koska tutkija ei pääse selventämään vastaajalle kysymyksiä ja niillä haettavia asioita. Kyselytutkimuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että tutkija ottaa huomioon kyselyyn liittyvät haasteet. Näitä ovat muun muassa haasteet tiedonkeruussa, mittaamisessa ja sisällöllisissä tavoitteissa. Kyselytutkimukset ovat yleensä määrällisiä tutkimuksia, joissa vastaukset mitataan numeerisesti. (Vehkalahti 2008, 11-13.)

Käytimme kyselylomakkeessamme avoimia ja suljettuja osioita. Suljetuissa kysymyksissä annoimme vastausvaihtoehdot valmiiksi, kun taas avoimissa osioissa vastaukset annettiin vapaamuotoisesti. (Alkula & Pöntinen & Ylöstalo 2002, 132.) Käytimme tietoisesti paljon avoimia kysymyksiä kyselylomakkeessamme, sillä halusimme laajemman ja syvällisemmän tiedon nuorten mielipiteistä, vaikka tiesimme avoimien kysymysten käsittelyn suljettuja osioita työläemmäksi.

Olemme opinnäytetyötämme varten tehdyssä kyselylomakkeessamme käyttäneet kysymysten asettelussa dikotomista asteikkoa, jossa vastaajalle annetaan vain kaksi vaihtoehtoa. Kyselylomakkeessamme oli kahdentyyppisiä suljettuja kysymyksiä. Toisissa kysymyksissä vastaajan täytyi vastata kyllä tai ei, ja toisissa kysymyksissä annoimme useampia vastausvaihtoehtoja, joista vastaaja valitsi kaikki tarpeelliset. Nämä molemmat kysymysten asettelutyylit edustavat dikotomista asteikkoa. Dikotomisen asteikon uhkana voi olla liian jyrkät ja yksitoikkoiset tutkimustulokset, joten käytimme sen tukena avoimia kysymyksiä, jotta kyselylomakkeen tulokset eivät olisi liian yksinkertaisia ja mustavalkoisia, vaan monipuolisia ja monivärisiä, nuorten äänen oikeasti kuuluville tuovia. (Vehkalahti 2008, 39-40.)

Päätimme kyselylomaketta laatiessamme käsittelevämme tutkimustulokset manuaalisesti ilman minkäänlaisia tutkimustulosten käsittelyyn tarkoitettuja ohjelmistoja. Tiesimme manuaalisesti analysoinnin työlääksi, mutta koimme sen olevan meille tutkijoille mielekkäin tapa käsitellä vastaukset. Virheiden välttämiseksi tarkistimme useampaan kertaan toistemme analysoimat kyselylomakkeet, joten virhemarginaali on pieni. Tutkimustuloksien tulevan käytön kannalta koimme tarpeelliseksi selkeyttää tutkimustuloksia numeeriseen muotoon, joten laadimme kysymyskohtaisia taulukoita sanallisen analysoinnin lisäksi.

Tutkimusetiikka ja lainsäädäntö ovat kaikille samat siitä huolimatta, tekeekö tutkimusta opinnäytettään valmisteleva opiskelija vaiko ammattitutkija. Tutkijan velvollisuus on noudattaa tutkimusetiikkaa. (Vilkkä 2007, 92.) Noudatimme

opinnäytetyössämme yleisiä tutkimuseettisiä periaatteita. Keräsimme ja käsitelimme aineiston luottamuksellisesti ja niin, että kyselyyn vastanneiden henkilöllisyys pysyy salassa. Tutkimusaineiston anonymiteettiin vaikuttavat henkilötietolaki 1999/523 ja laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621. Tietosuojalla tarkoitetaan sitä, että tutkija kunnioittaa henkilön yksityisyyttä ja on näin ollen velvoitettu huolehtimaan käytännössä siitä, että tutkittavien henkilöiden yksityisyyden suojaa ei rikota ja henkilötiedot esimerkiksi muutetaan tunnistamattomiksi. (Vilkkä 2007, 95.)

2.3. Opinnäytetyö prosessina

Yhteinen opinnäytetyöprosessimme käynnistyi keväällä 2010. Sattuman kautta päädyimme keskustelemaan opinnoistamme ja havaitsimme samankaltaisuuksia oppimismetodeissamme sekä motivaatiossamme. Vaikka molemmilla oli suuri halu valmistua, panostus koulutyölle oli jäänyt hieman puutteelliseksi. Opinnäytetyö tuotti molemmille paljon päänvaivaa ja saimmekin idean yhteisestä opinnäytetyöstä kahden erillisen sijaan. Keskusteltuamme ohjaavan opettajan kanssa, joka sattui olemaan molemmilla sama, yhdistimme voimavaramme ja kävimme innokkaasti opinnäytetyön kimppuun.

Opinnäytetyömme aiheeseen päädyimme Hennin aikaisempien suunnitelmien pohjalta. Hänellä oli aihe mielessä ja prosessikin lähtenyt jo alulle suunnittelun ja palaveroinnin merkeissä, mutta työn toteutus ei ollut konkreettisesti vielä käynnistynyt. Vaikka olemmekin valinneet opintoihimme eri suuntautumisvaihtoehdot, opinnäytetyömme tutkimuskohteena oleva rajayhteistyö nuorisotyössä liittyy molempien suuntautumisvaihtoehtoihin sekä kiinnostaa aiheena meitä molempia. Tältä pohjalta yhteisen työn suunnittelu osoittautui yllättävän helpoksi. Pitäydyimme Hennin aikaisemmin suunnittelemassa aiheessa sen mielekkyyden ja hankkeistamismahdollisuuden vuoksi, emmekä nähneet mitään syytä vaihtaa aihetta.

Aloitimme yhteisen työskentelyn tutkimussuunnitelman laatimisella. Mietimme tutkimuskysymyksiä ja suunnitimme tutkimuksen toteutustapaa. Koska aiheemme koskee nuorten kanssa ja nuoria varten tehtävää työtä ja tutkimuksen tavoitteena on löytää keinoja sen kehittämiseen, päätimme teettää kyselyn kyseisten palveluiden käyttäjille eli nuorille. Halusimme selvittää millaisena he itse kokevat Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden välisen yhteistyön, mitkä

palvelut ja tapahtumat ovat mielenkiintoisimpia sekä pyrimme hieman kartoittamaan yleistä asennoitumista raja-alueella asumiseen ja naapurimaahan. Rajaa ja rajayhteistyötä tutkiessa on toki tehtävä kysely molemmin puolin kyseistä, tässä tapauksessa Suomen ja Ruotsin välistä, vapaasti ylitettävää ja osin häilyvää valtioiden välistä, rajaa.

Kyselylomakkeen rakentaminen oli työmme ensimmäinen haaste. Onnistuneen kyselyn laatiminen on haastavaa ja ajatustyötä on tehtävä paljon, sillä kyselylomakkeella kysyttävät asiat ja niihin saadut vastaukset määrittelevät lopullisen työmme. Tässä vaiheessa kävimme paljon keskustelua opinnäytetyöstämme keskenämme, mutta myös muiden apujen, eli nuorisotyöntekijöiden ja ohjaavan opettajan, kanssa. Luetimme ja pyysimme kommentteja laatimastamme alustavasta kyselylomakkeesta ohjaavalta opettajalta, työntilaaajilta sekä käytimme myös ulkopuolista apua kyselyn kohderyhmään iältään kuuluvilta henkilöiltä. Saimme hyviä kehittämisehdotuksia, joita ilman kyselylomakkeemme olisi saattanut muodostua sisällöltään paljon köyhemmäksi. Kyselylomakkeen muodostuttua miltei kivuttomasti lopulliseen muotoonsa se tuli kääntää myös ruotsinkielelle.

Kyselyn kohderyhmäksi valikoituivat Tornion ja Haaparannan kävijämääriltään suurimmat nuorisotilat. Kyselyn toteutuksessa oli mukana yhteensä neljä tilaa, kaksi Suomessa ja kaksi Ruotsissa. Kyselylomakkeet jaettiin tiloille heti lomakkeiden valmistuttua toukokuun lopulla 2010. Aikataulusongelmien vuoksi kyselyyn vastaajien hankkiminen jäi nuoriso-ohjaajien harteille ja he onneksemme suorittivat vapaaehtoisen tehtävänsä mallikkaasti. Olemme opinnäytetyön tekijöinä kiitollisia nuoriso-ohjaajien mielenkiinnosta työtämme kohtaan ja suuresta palveluksesta, jonka he oman työnsä ohella, meille tekivät.

Kyselylomakkeet ehtivät olla täytettävissä tiloilla vajaan kuukauden ennen tilojen vetäytymistä kesälomille. Täytettyjä ja palautettuja kyselylomakkeita saimme analysoitavaksemme noin 120 kappaletta. Käyttökelvottomia kyselylomakkeita emme käsiimme saaneet, vaan otimme analysoitavaksemme jokaisen palautetun lomakkeen. Tietoinen riski suuresta määrästä avoimia kysymyksiä kannatti ja monesta vastauksesta huomasi vastaajan paneutumisen kysymyksiin. Harmiksemme osa vastaajista oli mennyt niin sanotusti sieltä missä aita on matalin ja jättänyt vastaamatta avoimiin kysymyksiin. Toki toisenlaisella kysymyksen asettelulla ja laajemmilla vastausvaihtoehdoilla olisimme voineet saada

monipuolisemman tutkimustuloksen eritoten rajaa ja rajalla asumista koskevissa kyselyn osa-alueissa. Tätä emme kuitenkaan pysty todistamaan väitteestä faktaksi.

Saatuamme palautetut lomakkeet haltuumme aloitimme tulosten analysoinnin. Jaoimme vastanneet neljään ryhmään, jotta tulokset olisi helpompi käsitellä. Omiksi ryhmikseen muodostuivat Tornion tytöt ja pojat sekä Haaparannan tytöt ja pojat. Käsitelimme kyselyn tulokset kuitenkin yhtenä suurena kokonaisuutena ja pohdintaosiossa keskityimme hiukan tarkemmin tulosten vertailuun näiden neljän ryhmän välillä ja sisällä.

Meille oli alusta asti selvää, että kirjoittaisimme kirjallisen osion suurimmilta osin yhdessä. Tähän päädyimme siksi, että halusimme tekstin olevan kauttaaltaan yhtenevää ja koska tiesimme saavamme tällaisella keskustelujen sävyttämällä työtavalla laajimman mahdollisen näkökulman aiheeseen. Toki yhdessä työskentely on myös hyvä motivaattori hieman mukavuudenhaluisille luonteillemme. Yhdessä työskentelyä hankaloitti aikataulun tiukkuus ja kesätyöt, joiden määrä oli etenkin Lauralla arvioitua suurempi. Koska aika alkoi käydä vähiin, oli pakko raivata kalenteriin tilaa ja istua alas tekemään töitä.

Opinnäytetyömme tekojärjestys poikkeaa hieman totutusta. Ensimmäiseksi kirjallisesta osuudesta teimme tutkimustulos-osuuden, jossa sekä analysoimme kyselyn tulokset, että pohdimme niitä sekä yritimme löytää ratkaisuja ja työkaluja, joita nuorisotoimen olisi mahdollista omassa toiminnassaan hyödyntää. Tulososion valmistuttua lähes lopulliseen muotoonsa, aloitimme teoreettisen viitekehyksen kirjoittamisen.

Vaikka tiesimme ennen kyselyn teettämistä, millaista teoriaa opinnäytetyössämme tulisimme käsittelemään, teimme teoriaosuuden myöhemmin. Järjestelymme perustelemme sillä, että opinnäytetyömme hankkeistamisvaiheessa lupasimme toimittavamme raportin tutkimustuloksista jo ennen lopullisen kirjallisen tuotoksen valmistumista. Jälkikäteen ajatellen tämä ratkaisu oli meille sopiva. Lähteiden etsiminen helpottui, kun oli tiedossa millaista tietoa tulisimme tarvitsemaan. Informaatiotulva oli valtava, joten jouduimme rankalla kädellä karsimaan ja kyseenalaistamaan kaiken tuottamamme tekstin ja jokaisen mielenkiintoiselta tuntuneen lähteen. Opinnäytetyö on laajuudestaan huolimatta kuitenkin vain yksi työ muiden joukossa.

Teoriaosiota varten etsimme lähteitä rajasta, rajayhteistyöstä sekä nuorisosta ja nuorisotyöstä sekä suomen että ruotsinkielisestä kirjallisuudesta. Kultakaivos opinnäytetyöllemme oli Pirjo Jukaraisen väitöskirja aiheitamme hyvin sivuavasta aiheesta. Sen pohjalta löysimme hyvän viitekehyksen, jonka sisällä käsitelimme rajaa käsitteenä. Kirjallinen osuus muutenkin muodostui melko sujuvasti, sillä lähteiden tutkimiseen käytimme hyvin aikaa.

Suurin murheenkryyni työtämme ajatellen oli kyselytulosten muodostaminen numeeriseen muotoon. Emme kumpikaan olleet tottuneet käyttämään Excel-ohjelmaa, joten taulukoiden tekeminen oli yhtä tuskaa. Saimme tähän tuskaan onneksi helpotusta enemmän asiantuntijuutta omaavilta kavereiltamme ja tutuiltaamme.

Opinnäytetyön lisäksi saimme aikaan hyvän ystävyiden tutustuessamme toisiimme hyvin työtä tehdessämme. Koemme kehittäneemme omia asenteitamme ja eritoten asiantuntijuutta työtä tehdessämme. Lisäksi olemme entistä enemmän kotiseutuylpeitä, sillä rajahistoriaan tutustuessamme törmäsimme moniin ennalta tuntemattomiin faktoihin, jotka selittävät tämän alueen ainutlaatuisuutta.

3. RAJALLA – PÅ GRÄNSEN

3.1. Rajan muodostuminen

Ensimmäisenä sana "Raja" herättelee ajatuksen jostakin selkeästä ja erottelevasta linjasta. Suomenkielen sana raja on perujaan venäjänkielestä sanasta kraj, joka enemmänkin tarkoittaa epämääräistä reunaa, laitaa tai syrjää, kuin konkreettista ja ehdotonta rajalinjaa. Raja-sanana merkitys kansan parissa oli alunperin yhtä joustava kuin arkikäytännöt rajalla. Kansa asui, eli ja kulki rajan yli täysin vapaasti, kokematta olevansa rajanaapurin puolella. (Jukarainen 2000, 13.) Tämä ilmiö on havaittavissa nykypäivänäkin, eritoten Tornio-Haaparanta-alueella.

Alueellisia, kulttuurisia ja poliittisia rajoja on tutkittu laajasti useasta eri näkökulmasta, erityisesti konfliktitilanteissa. Raja-alueisiin ja niiden yhteistyöhön alettiin tutkimuksissa kiinnittää huomiota vasta parikymmentä vuotta sitten. Tutkimuskohteina kiinnostavimpia ovat olleet lähinnä rajamaiden pakolaiset ja maahanmuutto sekä rajavaltioiden kulttuurit ja kansalaisten kokemat identiteetit. (Jukarainen 2000, 15.)

Klaus Helkaman ja muiden mukaan kansallis-valtiollinen raja ei sinänsä vaikuta elämään rajalla, mutta kansalliskulttuuriset tilat ja niiden väliset rajat ovat hyvinkin näkyvä osa ihmisten sosiaalis-tilallista tajuntaa. Yhteistyö maiden tai kaupunkien välillä ei aina poista identiteettien välisiä rajoja. Yhteisistä päämääristä huolimatta, ryhmät vastustavat yhteensulautumista, koska haluavat säilyttää oman kansallisen identiteettinsä. (Helkama, Myllyniemi ja Liebkind 1999, 316.)

Virallinen valtioiden välinen raja vedettiin Tornion-Muonionjoen syvimpään uomaan Haminan rauhan seurauksena 17.9.1809 Suomen sodan päätyttyä. Alkujaan Ruotsin ja Venäjän välinen raja aiottiin vetää Kalixjokeen. Kalix- ja Torniojoen välistä aluetta pidettiin vähäpätöisenä, joten Venäjän tsaari Aleksanteri I tyytyi vetämään rajan Torniojokeen ja saamaan rauhan sovituksi mahdollisimman nopeasti. Näin ollen raja halkaisi suomalaisten asuttaman pohjoisen alueen keskeltä kahtia. Ennen yhtenäinen Tornionlaakso muuttui yhtäkkiä kahdeksi eri valtioksi, vaikka tunne yhteisestä Torniolaaksosta eli vielä 1800-luvun puoliväliin asti. Suomalaisia jäi Ruotsin puolelle ja päinvastoin. Valtioiden välisestä rajasta huolimatta Tornionlaaksossa vallitsi yhteinen suomalainen identiteetti molemmiin puolin rajajokea. Ruotsin viranomaiset pitivätkin Ruotsin itäisintä osaa suomalaisalueena. (Elenius 2010, 336-337.)

3.2. Kieli ja identiteetti

Avoimella rajalla on melkein pakko kommunikoida naapurimaan ihmisten kanssa ja sen takia kieli on tärkeä osa raja-aluetta. Tornio-Haaparanta alueella on tavallista, että työvoima liikkuu poikkirajallisesti, eli molemmin puolin rajaa. Poikkirajallinen liikkuvuus on hyvin huomattavissa esimerkiksi työmarkkinoilla, mikä näkyy selkeästi eritoten Haaparannalla. Suuri osa kaupan- ja palvelualan työntekijöistä ovat suomalaisia, asuvat Suomessa tai vähintäänkin taitavat kaksi kieltä. Torniossa ei kuitenkaan hyödynnetä ruotsalaisia samassa mittakaavassa. Koulutusmahdollisuuksia tarkastellessa ilmiö on samantapainen kuin työmarkkinoillakin, mutta päinvastainen. Ruotsalaiset käyttävät Suomen koulutarjontaa enemmän, lähinnä jatko-opiskeluita ajatellen. Suomalaiset harvemmin löytävät tiensä Ruotsin kouluihin.

Tornion ja Haaparannan alueella on mielestämme havaittavissa kahdenlaista identiteettiä, tietynlainen yhteinen rajaidentiteetti, mutta myös kansallinen identiteetti, eli suomalaisuus ja ruotsalaisuus. Alueellisuudesta ja tilasta puhuttaessa ihmiset yleensä käyttävät rajaidentiteettiään kertomaan ja kuvaamaan asuinalueitaan ja elämää rajalla. Kansallisista ja kulttuurisista eroista puhuttaessa he käyttävät kansallisidentiteettiään, eli kategorisoivat itsensä joko suomalaisiksi tai ruotsalaisiksi. Haaparannalla asuvat nuoret saattavat kokea kansallisidentiteetin rakentumisen ongelmalliseksi ollessaan tavallaan molemman maan kansalaisia, kaksikielisiä, puoliksi suomalaisia ja puoliksi ruotsalaisia.

Miten kansallisidentiteetti sitten rakentuu näiden nuorten osalta? Millä perusteella he valitsevat jommankumman maan kansalaisuuden enemmän omakseen? Otamme tarkastelukohteeksi Haaparannalla asuvan sisarusparin, joista toinen kokee olevansa täysin suomalainen ja toinen täysin ruotsalainen. Vanhemmat ovat suomalaisia ja sisarukset ovat molemmat suorittaneet oppivelvollisuutensa Haaparannalla. Molemmilla oli peruskoulussa äidinkielenään suomi, ja toinen inhosi ruotsinkieltä, kun taas toinen ei kokenut kieltä ongelmaksi ja uskalsi käyttää sitä. Lähtökohdat ovat siis olleet miltei identtiset. Onkin mielenkiintoista pohtia syitä sisarusten erilaisille kansallisille identiteeteille. Vaikka molemmilla sisaruksilla kaveripiiri on koostunut suomalaisista ja ruotsalaisista kavereista, on toinen sisaruksista käyttänyt ruotsinkieltä huomattavasti enemmän kuin toinen. Myös ruotsalaiseksi itsensä tunnustavan sisaruksen nuoruusiän pitkäaikaisella seurustelusuhteella onkin ehkä ollut suuri merkitys hänen kulttuuri-identiteettinsä rakentumiselle. Lukioon mentäessä oli jo selvää, että toinen koki olevansa

enemmän suomalainen ja toinen ruotsalainen. Lopullisen naulan arkuun löi Suomen asepalvelusvelvollisuus, jonka takia ruotsalaiseksi itsensä kokeva sisarus vaihtoi lopulta kansalaisuutensa kokonaan ruotsalaiseksi. Toinen sisarus on molempien maiden kansalainen, mutta kokee olevansa enemmän suomalainen kuin ruotsalainen. Ilmiö on aika yleinen Tornion ja Haaparannan alueella. Muuttoliike maiden välillä on suurta. Poikkinainti on yleistä ja pysyvä kumppani saattaa löytyä rajan "väärältä" puolen. Rakkaus on sokea ja ylittää niin valtakuntien kuin kulttuurienkin rajat. Työllisyys, asuminen ja muut käytännön asiat ovat lisäksi merkittäviä syitä asuinmaan valintaan.

Raja ei voi koskaan erottaa ihmisiä, joilla on lähes yhteinen historia, samantapainen kulttuuri tai mielipiteet. Monella on vielä tänäkin päivänä vaikea ymmärtää, että voi olla suomenkielinen ja lojaali Ruotsille (Lundén & Zalamans 2001, 33-42.) Rajan vetämisestä 1900-luvun jälkipuolelle Ruotsin tornionlaaksolaisten lojaalisuutta Ruotsin valtiolle kyseenalaistettiin, jonka seurauksena Ruotsin tornionlaaksolaiset korostivat ruotsalaisuuttaan entistä enemmän. 2000-luvun alussa Tornionlaakson oma kieli, meän kieli, sai vähemmistökielen aseman, joka puolestaan vahvisti Ruotsin tornionlaaksolaisten kansallista statusta. Meän kielen aseman vahvistaminen edesauttaa yhteisen Tornionlaaksolaisen identiteetin uudelleen syntymistä. (Elenius 2010, 345-348.)

Ruotsin eduskuntavaalit vuonna 2010 ovat kuohuttaneet koko Ruotsin kansaa ja tulokset ovat käynnistäneet kiivaat keskustelut maahanmuuttopolitiikasta ja maahanmuuttajien asemasta Ruotsissa. Kuinka pitkälle eduskuntaan päässeet Ruotsidemokraatit ovat viemässä mielipiteitään ja politiikkaansa, saattaa jossain määrin vaikuttaa myös Tornio-Haaparanta-alueen ihmisiin. Tällä alueella suomalaisten rajanylilymät Haaparannalle ei koeta varsinaisesti maahanmuuttona, kuten ei myöskään ruotsalaisten muuttoa Tornioon. Kokevatko Ruotsidemokraatit sen kuitenkin olevan juuri maahanmuuttoa ja haluavatko he puhdistaa myös Haaparannan suomalaisista. Ruotsidemokraattien eteenpäin viemä politiikka olisi katastrofaalista rajayhteistyön ja raja-alueen kehittämisen ja kehittämisen kannalta. Voi vain toivoa, että Ruotsidemokraattien kannatus pysyy edelleen vähäisenä. Näin välttyttäisiin joutumasta tilanteeseen, jossa koko Ruotsin tasavalta puhdistettaisiin muista kansalaisuuksista. (Dagens Nyheter 2010.)

Uusiin ihmisiin tutustuminen voi olla vaikea prosessi, johon yhtenä osasyynä voi olla ettei nähdä yksilöä sellaisena kuin tämä haluaa itsensä näyttää. On yleistä

muodostaa ennakkokäsitys, jonka takaa ei nähdä yksilöä vaan kategorioidaan henkilö. Esimerkiksi raja-alueella on tyypillistä jaotella ihmiset kategorioihin kansalaisuuden tai puhutun kielen perusteella. Yksilön kansalaisuus tai puhuttu kieli johtaa toisinaan siihen, ettei tutustuta itse henkilöön vaan ajatellaan hänet pelkästään ruotsalaisena, johon minun suomalaisena ei tarvitse tutustua. Ajattelutapa on yleinen sekä suomalaisten että ruotsalaisten keskuudessa. "Me" on ryhmä, johon kuulutaan ja johon kuuluvat tietävät kuinka käyttäytyä ja tuntevat olevansa kotona. "Nuo" on ryhmä, johon ei haluta kuulua. Usein ei tiedetä, mitä ryhmässä tapahtuu, eikä näin ollen ymmärretä toisen ryhmän toimintatapaa. Rajallisen tiedon vuoksi "nuo"-ryhmästä tulee pelottava. "Nuo"-ryhmä inhoaa "meitä" yhtä paljon kuin "me"-ryhmä inhoaa "nuita". (Bauman & May 2004, 43-47.)

Yksilöiden tehdessä yhteistyötä saavat he kokemuksia ja se synnyttää odotuksia tulevasta yhteistyöstä. Jos yhteistyötä jatketaan, voidaan odotuksia kokeilla käytännössä uusia kokemuksia vasten peilaten. Kokemusten ollessa positiivisia yhteistyö on taattu. Vastaavasti kokemusten ollessa negatiivisia ei yhteistyöllä ole yhteistä pohjaa. Yhteiskunnassa tehdään paljon yhteistyötä yksilön ja ryhmien välillä. Yhteistyö tekee elämästä rikkaampaa ja merkityksellisempää kaikille. Jos ei pystytä yhteistyöhön yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, häviää kaikki yhteistyön merkitys. (Steensaasen & Sletta 2000, 124-127.)

3.3 Rajayhteistyö

Tornion kaupungin ja Haaparannan kunnan julkisten sektoreiden yhteistyö alkoi tiivistyä 1970-luvulla. Kulttuurialalla ja koulutuksessa yhteistyötä on ollut vuosikymmenen alusta saakka. Yhteistyön taustalla vaikutti kuitenkin pieni ja järjestäytymätön ryhmä. Kunnat alkoivat suunnitella yhteistyön laajennusta tulosten ollessa hyviä. Lähtökohtana oli, että kaupunkien välinen raja ei olisi esteenä alueen kehittymiselle, vaan toimisi pikemminkin voimavarana, jonka pohjalta olisi helppo löytää yhteisiä ratkaisuja ja ideoita. (Nousiainen 2010, 433-436.)

Vuonna 1985 kuntien tekemän kartoituksen perusteella erilaiset organisaatiot valtion viranomaisista järjestöihin pitivät kattavaa rajayhteistyötä ja sen kehittämistä tärkeänä. Kaupunginhallitukset perustivat työryhmän hahmottelemaan yhteistyötä käytännössä ja miettimään konkreettisia toimenpiteitä yhteistyölle. Näin

vuonna 1987 syntyi Provincia Bothniensis, joka on yhteistyötä koordinoiva organisaatio. Sen tarkoituksena on edistää Tornion ja Haaparannan kuntien elinkeinoelämää ja asukkaiden hyvinvointia. Yhteistyötä tehdään kaikilla sektoreilla politiikasta ja kaupankäynnistä kulttuuriin. Provincia Bothniensin tärkein tehtävä on yhteistyön koordinointi sekä yhteisten asioiden esittäminen ja valmisteleminen kuntien valtuustoille ja hallituksille. (Nousiainen 2010, 433-436.)

Yhteistyötä kaupunkien välillä on ollut jo kauan ennen tämän hienon organisaation perustamista. Esimerkiksi Haaparannan uimahallin yhteiskäyttö alkoi 1960-luvun puolivälissä. Kaupungeilla on yhteinen jätevesipuhdistamo, jonka toiminta alkoi 1971. Vuodesta 1978 perheillä on ollut mahdollisuus päättää kummalla puolella rajaa lapset suorittavat oppivelvollisuutensa. Yhteinen kielikoulu perustettiin Haaparannalle 1989 ja Eurolukio 1998. Lisäksi kaupungeilla on olemassa yhteistyötä palo- ja pelastustoimien, sairaankuljetuksen, kaukolämmön tuoton sekä matkailutoimistojen välillä. Vuonna 2008 terveydenhuoltopalvelut molemmin puolin rajaa aloittivat projektin, jonka tarkoituksena on antaa asukkaille vapaus valita kumman maan terveydenhuollon palveluita käyttää. (Nousiainen 2010, 436-444.)

4. NUORUUS

4.1 Nuoruus ikävaiheena

Nuorten on yleisesti katsottu olevan aikamme murroksen tulkkeja. He pystyvät jollain käsittämättömällä tavalla ennakoimaan, mihin yhteiskuntamme ja me olemme menossa. 100 vuotta sitten, ei tunnettu käsitettä nuoruus tai nuori. Elettiin pitkälti maalaisyhteisöissä, joissa lapsuudesta siirryttiin suoraan aikuisuuteen.

Nuorisolain 2§:n mukaan nuori on alle 29-vuotias henkilö. Vastaavasti lastensuojelulaissa alle 18-vuotiasta pidetään lapsena ja 18-20-vuotiasta nuorena. (Nuorisolaki 2010.)

Nuoruusikä jaetaan yleensä kolmeen vaiheeseen; varhaisnuoruus 12-16 vuotta, nuoruuden keskivaihe 16-19 vuotta ja myöhäisnuoruus 19-25 vuotta. Nuoruusiän aikana suhde itseen, muihin ihmisiin, omiin ajatuksiin ja mielipiteisiin, omaan ulkonäköön ja fyysiseen minään muuttuu. Robert J. Havighurstin (1972) teorian mukaan nuoruusiän keskeisiin kehitystehtäviin kuuluu saavuttaa uusi ja kypsempi suhde itseen ja muihin, oppia hyväksymään oma fyysinen olemus, pyrkiä kehittämään tunne-elämän itsenäisyyttä suhteessa vanhempiin ja muihin aikuisiin, oman moraalin ja arvomaailman kehittäminen sekä sosiaalisesti vastuullinen toiminta. (Dunderfelt 2004, 94-95.)

Identiteetin rakentaminen on tärkeä osa yksilön elämää. Rakentaessa itselleen identiteettiä nuori kysyy itseltään millainen minä olen, millainen haluaisin olla ja millaisena ympäristöni minun haluaisi olevan. Jos nuori osaa olla itselleen avoin, voi identiteetin rakentaminen olla suhteellisen helppoa. Liian korkealle asetetut vaatimukset, joita nuori voi tiedostamattaan itselleen asettaa, vähentävät nuoren rohkeutta kohdata uusia asioita. Identiteetin rakentumiselle ominainen vaihe on identiteettikriisi, joka yleensä ajoittuu 12–17 -ikävuosien vaiheille. Sen tärkeimpiin tehtäviin kuuluu riippumattomuuden saavuttaminen, jolla tarkoitetaan oma-aloitteisuutta ja kykyä tehdä itsenäisiä päätöksiä. Rajojen asettaminen toiminnalleen ja ajattelulleen kuuluu nuoren terveen identiteetin muodostumiseen. Aika nuori ei itsenäistymisprosessin aikana ymmärrä omaa parastaan, vaan ajautuu helposti erehdyksiin, joita joutuu myöhemmin ehkä katumaan. Omien rajojen etsiminen on olennainen osa nuoruutta. Sekä positiivisten että negatiivisten rajojen hakemiseen vaikuttavat persoonallisten tekijöiden lisäksi myös nuoren aikaisemmat kokemukset ja ympäristön luomat mallit. (Kemppinen 1999, 100–102.)

Jarasto ja Sinervo määrittelevät nuoruuden olevan kuin tienristeys, josta haarautuu monia uusia teitä. Jollekin niistä on lähdettävä, jotta pääsisi eteenpäin, mutta mille? (Jarasto & Sinervo 1999, 14.)

4.2 Nuorisotyö

Nuorisolain perusteella nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat julkinen sektori, nuorisoyhdistykset sekä muut nuorisotyötä tekevät järjestöt, joko yhteistyössä tai kukin omalla tahollaan.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. (20.8.2010/693)

Varhaisimmaksi nuorisotyöksi voidaan lukea kirkollinen nuorisotyö, jota ensimmäiset evankeliset nuorisoyhdistykset harjoittivat Saksassa jo 1820-luvulla. Suomeen ensimmäiset kristilliset nuorisoyhdistykset perustettiin 1800-1900-luvun taitteessa. (Telemäki 1984, 10.) Virallinen nuorisotyö Suomessa sai alkunsa 1940-luvulla, kun perustettiin Suomen Pojat – järjestö. Järjestön tehtävänä oli innostaa nuoria yhteistoimintaan oman maan hyväksi. (Kempainen 1999, 37.)

Merkittävä vaikutus nuorisotyöhön on ollut partioliikkeellä, jolla oli jo ennen I maailmansotaa jalansija niin Suomessa kuin muualla Euroopassakin (Telemäki 1984, 12). Vielä reilu kuusi vuosikymmentä sitten nuorisotyö oli lähinnä ideologista ja pyrittiin aikuisten toimesta kasvattamaan nuoria jokin tietyn ideologian kannattajiksi. Esimerkiksi Saksassa nuorisojärjestöt lakkautettiin, hajotettiin tai liitettiin Hitler Jugendiin, joka oli II maailmansodan kansallissosialistinen Adolf Hitleriä tukeva järjestö. (Telemäki 1984, 14.) 1970 ja 1980 – lukujen taitteessa suomalaisessa nuorisotyössä tapahtui muutos järjestölähtöisemmästä yhteiskunta-aktiivisesta nuorisotoiminnasta kuntien järjestämäksi nuorisotyöksi. Enää kunnat eivät toimineet vain luoden edellytyksiä järjestöjen toiminnalle, vaan siirtyivät itsekin tekemään nuorisotyötä yhteistyössä sosiaali- ja koulutoimen kanssa. Erityispainopisteeksi kuntien tekemälle nuorisotyölle muodostui nuorten syrjäytymisen ehkäisy. (Silvennoinen 2001, 23.)

Nuorisotyö on luonteeltaan melko vapaata. Se on saanut kehittyä ilman tutkijoiden, työnjohdon tai lainsäätäjien selkeää ohjausta. Se on ominaisuuksiltaan luovaa työtä, joka puolestaan vaatii toiminnallista vapautta. (Kempainen 1999, 69-70.) Nuorisotyöntekijöiltä vaaditaan idearikkautta, joustavuutta ja ajan harjalla elämistä, jotta nuorisotyö olisi mahdollisimman ajankohtaista ja laadukasta nuoria palvelevaa toimintaa.

Nuorisotyön merkityksen tärkeyttä on joskus vaikea osoittaa sen moninaisuuden ja muuttumisen takia ja yhteiskunnan tuki nuorisotyölle onkin koko ajan uhattuna. Laadukkaan nuorisotyön taustalla on sen pitkäjänteisyys, jota resurssien jokavuotinen kyseenalaistaminen katkoo. Vaikka nuorisotyön tarve onkin lisääntynyt huomasti viimeisen kahden vuosikymmenen aikana, on myös nuorisotyöhön käytettäviä resursseja leikattu hurjasti. Jotta nuorisotyössä voitaisiin keskittyä pitkäjänteiseen työskentelyyn, vaatisi ja ansaitsisi se paremmin turvatun taloudellisen tuen yhteiskunnalta. (Cederlöf 1999, 11.)

Nuorisotyöllä on todistetusti saatu aikaan hyviä tuloksia ja vaikutuksia niin nuoriin kuin koko yhteiskuntaan. Nuorisotyö lisää nuorten valmiuksia ja ennaltaehkäisee ongelmien syntyä. Kasvatuksellisuus ja erilaiset oppimisympäristöt kuuluvat vahvasti nuorisotyöhön. Nuorten tavoitavuus erottaa nuorisotyön omaksi alakseen ja perustelee näin sen tarpeellisuutta yhteiskunnassamme. Nuorisotyöllä pystytään tavoittamaan nuoret monesti paremmin kuin muilla tavoilla, eikä esimerkiksi keskitytä pelkästään tietynlaisiin ongelmiin tai hankaliin tilanteisiin nuorten elämässä. Monipuolisuudellaan nuorisotyö pyrkii vaikuttamaan kaikkiin nuoriin. (Cederlöf 1999, 14-15.)

Vapaa-aika on keskeisessä osassa nuorten elämää. Sitä ei sido odotukset, velvollisuudet, perinteet eikä esimerkiksi koulun tapaiset instituutiot. Nuori osallistuu täysin vapaaehtoisesti nuorisotyön tarjoamiin vapaa-ajantoimintoihin. Näin ollen nuorisotyö tavoittaakin nuoret paremmin kuin muodolliset palvelut. Nuoret saavat nuorisotyön kautta turvallisia ja tarvittuja suhteita aikuisiin, joita nuoret eivät kuitenkaan koe rajoittaviksi. Nuorisotyö toimii ikään kuin siltana nuorten vapauden ja valintojen sekä yhteiskunnan kontrollin välillä. Nuorisotyön vaikutukset yhteiskunnassa kannattaa ottaa vakavasti, sillä nuorisotyöllä pyritään ehkäisemään nuoruusiälle tyypillisiä ongelmia, joiden vaikutukset voivat ulottua koko ihmisen loppuelämään. (Cederlöf 1999, 14-17.)

Nuorisotyön muotoja ovat muun muassa erilaiset kerho- ja nuorisotilat, joissa järjestetään nuorille suunnattua toimintaa. Melkein kaikissa kunnissa on olemassa toimiva nuorisotila, joka on ensisijaisesti tarkoitettu nuorten omalle toiminnalle ja mielekkäälle tekemiselle. Nuorisotilat voivat toimia myös eräänlaisena info- ja palvelupisteenä, linkkinä nuorten, ammattilaisten ja vanhempien välillä.

Nuorisotiloja alettiin rakentaa 1950-1960-luvuilla "Nuoret pois kaduilta"-projektin myötä. Haluttiin saada nuoret pois kyliltä kuljeksimasta ja löytää kanava nuorten ja aikuisten välille. Nuorisotilat olivatkin oiva paikka kohdata muita nuoria turvallisessa ilmapiirissä. Avointen ovien toiminnalla pyritään tavoittamaan mahdollisimman suuri joukko nuoria. Tilat toimivat nuorille matalan kynnyksen kohtaamispaikkana maksuttomalla toiminnallaan ja ne pyrkivät olemaan eriarvoistamatta nuoria varallisuuden, perhetaustojen tai muun perusteella. Suurimpana kohderyhmänä ovat alle 18-vuotiaat nuoret. (Kemppinen 1999, 39-70.)

On tärkeää, että nuorisotyötä toteuttaa ammattitaitoinen ja nuorisotyön merkityksen ja tarkoituksen sisäistänyt henkilökunta. Nuorisotyöntekijöillä on suuri merkitys siihen, mihin suuntaan kunnan nuorisotyö on menossa. Nykyään monessa kunnassa suurimpana ongelmana on resurssipula ja tiloja on jouduttu sulkemaan ja työntekijöitä karsimaan. Tämä syö laadukasta nuorisotyön toteuttamista ja työntekijöiden ja nuorten motivaatiota kehittää ja olla mukana toiminnassa. Tämäntyypisiä resursseihin liittyviä ongelmia voidaan kuitenkin yrittää selättää nuorisotyöntekijöiden ja nuorten itsensä osallistamisen ja ideoimisen avulla. (Kemppinen 1999, 39-70.)

Kemppisen mukaan avointen ovien toiminta saattaa ulkopuolisen silmin vaikuttaa pelkästään nuorten tarkoituksettomalta hengailulta, on toiminnalla yleensä selkeät tavoitteet. Kemppinen jakaa nuorisotyötä tekevien näkökulmat kahteen kategoriaan, joista toisella on selkeästi rennompia ote ja toinen työtapa on tavoitteellisempi. Nuorisotyötä tekevät vaikuttavat persoonallaan paljon nuorisotyön laatuun ja sen tavoitteellisuuteen. Erilaisilla koulutustaustoilla on merkitystä siihen, miten nuorisotyöntekijät, nuoriso-ohjaajat ja vapaa-ajanohjaajat tekevät nuorisotyötä. Tehtiin nuorisotyötä millä tavalla tahansa, tärkeintä on tuntea nuorisotyön subjekti, eli nuori ja hänen tarpeensa. (Kemppinen 1999, 70.)

Käsitteessä tilatyö korostuu myös nuorisotyön luonne vuorovaikutuksellisenä, yhteisökasvatuksellisenä ja tavoitteellisena toimintana. Yhteisökasvatuksen ja vuorovaikutuksen korostuessa painottuu myös nuorisotyön suurempi

kasvatuksellinen näkökulma sekä nuorisotyöntekijän rooli ammattikasvattajana. Perinteisten tilatyöntekijän rooliin kuuluvien läsnäolon ja kuuntelemisen lisäksi työntekijän tehtäviin yhdistyy aiempaa vahvemmin aktiivinen kasvatustyö ja kasvattajan ja kasvatettavan välinen vuorovaikutus.

Nuorisotyöhön suunnattuja resursseja tulisi käyttää järkevästi ja nuorten tarpeita ajatellen. Tilojen aukioloajat tulisi suunnitella siten, että ne palvelisivat nuorten tarpeita mahdollisimman hyvin. Ei ole järkevää pitää tiloja kiinni iltoina, jolloin nuoret niitä eniten kaipaavat ja tarvitsevat. Kesät, viikonloput ja loma-ajat ovatkin hedelmällinen ajankohta tavoittaa nuoret ja pitää heidät poissa pahoilta teiltä.

Muita nuorisotyön muotoja ovat muun muassa erilaiset nuorille suunnatut tiedotus- ja neuvontapisteet, diskot ja muut tapahtumat sekä katupartiot. Tiedotuspisteiden toimintaideana on jakaa tietoa heille ajankohtaisista asioista, kuten terveys, koulutus ja työelämän asiat. Tarkoituksena on, että kuka tahansa nuori saa tarvitsemaansa tietoa eri elämänalueita koskevissa kysymyksissä ja mieltä askarruttavissa asioissa. (Kemppinen 1999, 65-67.)

Torniossa toimiva Reppu- katupäivystys on etsivää-, ennaltaehkäisevää- ja sosiaalista- nuorisotyötä. Sitä toteutetaan Tornion kaupungin Nuorisopalveluiden, Peräpohjolan Opiston, Humanistisen ammattikorkeakoulun Tornion kampuksen, Tornion seurakunnan ja Suomen Punaisen ristin Tornion osaston toimesta. Lisäksi vahvaa yhteistyötä tehdään myös Tornion terveyskeskuksen ja poliisin kanssa. Vastaavanlaista nuorisotyön muotoa toteutetaan pienemmässä mittakaavassa myös Haaparannalla vapaaehtoistyöntekijöiden voimin harvakseltaan.

Toiminnan taustalla pyörii vastuuryhmä, johon kuuluu jäseniä kaikista eri tausta/yhteistyöyhteisöistä. Vastuuryhmä kokoontuu tarpeen vaatiessa ja käy läpi ajankohtaisia asioita ja suunnittelee toiminnan etenemistä. Jokaisena päivystysiltana päivystysryhmään kuuluu vastuuhenkilön lisäksi kahdesta viiteen vapaaehtoista koulutuksen tai tarvittavat toimintaohjeet saanutta täysi-ikäistä henkilöä. Reppu-päivystäjät on vapaaehtoisista koostuva ryhmä, jonka tehtävänä on paikkakuntakohtaisesti avun ja tuen tarpeessa olevien nuorten auttaminen esimerkiksi kasvuun, nuoruuteen tai päihteisiin kohdistuvissa erilaisissa ongelmatilanteissa sekä muuten mieltä askarruttavissa seikoissa. Toiminta pyrkii vähentämään nuorten ongelmien syntymistä oikealla tiedonvälityksellä ja ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Reppu-toiminnan edellytyksenä on luottamuksellisten kontaktien luominen ja säilyttäminen nuoriin sekä heidän tukeminen kasvussa aikuisuuteen.

Päivystäjät antavat ensiavun päihde-, loukkaantumis-, ja muissa ongelmatapauksissa. Tarvittaessa he vievät nuoren kotiin tai lepopaikalle, ja lisäksi ohjaavat nuoren hoitoon, jos tilanne niin vaatii. Keskeinen osa auttamista on kuitenkin nuoren kanssa keskustelu, kuuntelu ja muu kommunikointi. Päivystystä tapahtuu pääosin viikonloppuillaisin, mutta toiminnassa otetaan huomioon myös nuorten juhlat, kuten esimerkiksi koulujen lopettamis- ja alkamisajankohdat, vanhojen tanssit ja niin edelleen. Toiminta tapahtuu partioiden Tornion kaupungin alueella sekä nuorten suosimissa vapaa-ajanvietto paikoissa, kuten esimerkiksi laavuilla.

4.3 Nupo

Tornion ja Haaparannan kaupungit ovat jo vuosikymmeniä tehneet yhteistyötä miltei kaikilla yhteiskunnallisilla sektoreilla. Myös nuorisotyössä on panostettu yhteistyöhön ja tästä hyvänä esimerkkinä onkin Tornion ja Haaparannan nuorisoneuvostojen yhdessä laatima nuorisopoliittinen ohjelma, NuPo, jonka tehtävänä on toimia ohjenuorana nuorisotyölle. Se sisältää nuorten toiveet, odotukset ja visiot raja-alueen tulevaisuutta ajatellen. Sen avulla pyritään vaikuttamaan alueen kehitykseen ja viranhaltijoihin, joiden käsissä raja-alueen tulevaisuus on.

Kaupunkien yhteisessä nuorisopoliittisessa ohjelmassa käsitellään nuorten elämiin vaikuttavia osa-alueita kattavasti. Siihen sisältyvät koulu, asuminen, vapaa-aika, kulttuuri, työmarkkinat, ennaltaehkäisevä päihdetyö ja ympäristö. Yhteinen nuorisopoliittinen ohjelma oin seurausta Tornion ja Haaparannan kaupunginhallitusten päätöksestä vuodelta 2005, jolla haluttiin varmistaa nuorison näkökulma Tornion ja Haaparannan kehittämistyössä. Nuorisopoliittinen ohjelma osoittaa selkeästi, millä tavoin TornioHaaparanta voisi olla nuorille vielä parempi kaupunki elää ja toimia.

Nuorisopoliittinen ohjelma antaa Tornion ja Haaparannan nuorille mahdollisuuden vaikuttaa kaupunkien asioihin. Kaksoiskaupungin nuorilla on yhteinen näkemys nuorten vaikuttamisesta ja he haluavat yhdistää tavoitteensa varmistukseen nuorisonäkökulman huomioimisen. Nuorisopoliittinen ohjelma on tehty prosessina, jossa kumppaneina ovat olleet nuoret, poliitikot ja virkamiehet Tornioista ja Haaparannalta.

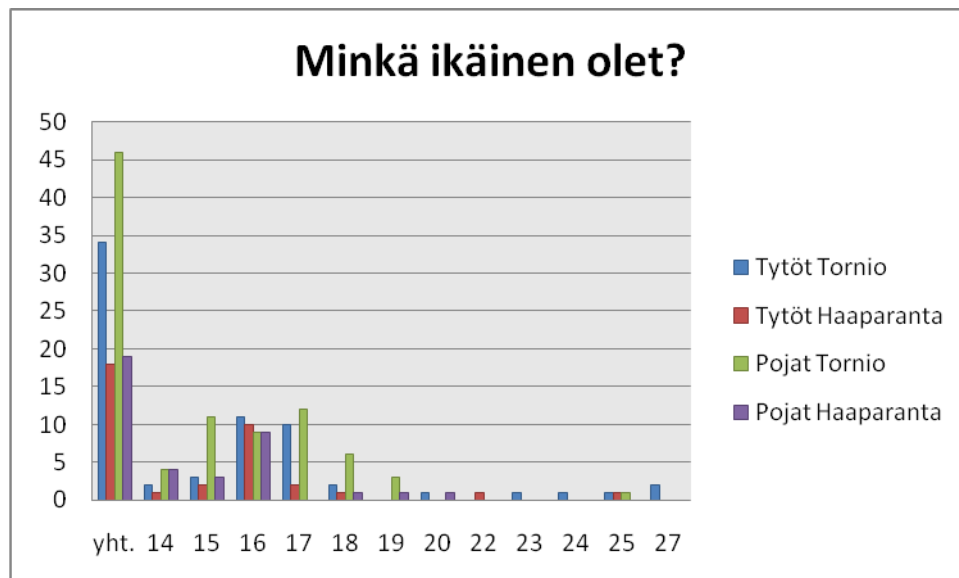

Väestöpohjasta Haaparannalla on noin 10 % alle 24-vuotiaita ja Torniossa noin 16 %. Sekä Tornio että Haaparanta ovat nostaneet nuoret tärkeäksi kohderyhmäksi tulevaisuuden panostuksissaan. Yhteinen Nuorisopoliittinen ohjelma kehittää ja edistää demokratiaa kaupungeissa.

Nuorisopoliittisessa ohjelmassa esitellään erilaisia nuorille ajankohtaisia teemoja, joihin on haluttu kiinnittää erityistä huomiota. Kaksikielisyys koetaan hyvin tärkeänä elementtinä raja-alueella. Nupo ottaa kantaa kaksikielisen opetuksen mahdollistamisen tärkeyteen sekä Torniossa että Haaparannalla. Asumisosiossa peräänkuulutetaan tarpeeksi nuorille soveltuvia vuokrattavia yksiöitä ja kaksioita, joita kaupungeissa on valitettavan vähän. Työmarkkinoiden osalta pidetään tärkeänä tasavertaisuutta työnsaamisessa. Kuten pienelle kaupungille on tyyppillistä, lähes poikkeuksetta työsuhteen luomiseen tarvitaan suhteita. Tästä asettelusta haluttaisiin päästä eroon. Vapaa-aikaan ja kulttuuritarjontaan liittyen nuossa toivotaan enemmän informaatiota tapahtumista monikielisesti sekä varta vasten nuorille räätälöityä esitettä, jossa on tietoa nuorille tarkoitetuista paikoista ja tapahtumista. Tämän tyyppinen esite onkin alueelle rakennettu. Nuorisopoliittinen ohjelma on hyvä esimerkki Tornion ja Haaparannan alueen nuorten yhteistyöstä, sillä se on pääasiallisesti kaupunkien nuorisoneuvostojen käsialaa.

5. TUTKIMUSTULOKSET

Keräsimme aineistoa opinnäytetyötämme varten kyselylomakkeilla, jotka jaettiin Tornion ja Haaparannan nuorisotoimille. Kysymykset valitsimme tutkimuskysymyksen, miten nuoret kokevat rajayhteistyön nuorisotyössä, ympärille niin, että se palvelisi opinnäytetyötämme ja työntilaajan tarvetta parhaalla mahdollisella tavalla. Kysymysten asettelussa ja muotoilussa otimme myös huomioon kohderyhmän. Pyrimme tekemään kyselylomakkeesta mahdollisimman selkeän, jotta siihen olisi helppo vastata. Kyselylomake käännettiin myös ruotsinkielelle, ruotsinkielisiä kyselyyn vastaajia ajatellen. Kyselylomakkeisiin vastanneet olivat iältään 13-27-vuotiaita nuorisotoimen palveluita käyttäviä nuoria. Kyselyyn vastanneet nuoret asuvat eri puolilla Torniota ja Haaparantaa ja käyvät joko säännöllisesti tai satunnaisesti Tornion ja Haaparannan nuorisotiloilla. Kyselymme kohdistettiin kahteen kävijämääriltään suurimpaan nuorisotilaan sekä Torniossa että Haaparannalla. Kyselylomakkeita täytettiin Torniossa nuorisotila Nuorkalla ja Nuorisotiedotuspiste Aaltosessa ja Haaparannalla Stationilla ja Marielundin Ungdoms Gårdenilla. Kyselylomakkeita jaettiin yhteensä 190 kappaletta rajan molemmin puolin. Haaparannalle jaetuista lomakkeista puolet oli ruotsinkielisiä.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Täytettyjä ja käyttökelpoisia kyselylomakkeita saimme analysoitavaksi yhteensä 120 kappaletta, joista torniolaisten vastauksia oli 83 kappaletta ja haaparantalaisten vastauksia 37 kappaletta. Torniolaisten vastausprosentiksi saimme 88%, joka oli huomattavasti korkeampi kuin haaparantalaisten 37%.

Kokonaisvastaussuoritusprosentiksi saimme 62%. Syyskuun torniolaisten korkeampaan vastausmäärään on selkeä. Torniossa on 13-25 -vuotiaita nuoria lähes 4000, kun taas Haaparannan vastaava luku on vajaa 1500. Tornion nuorisopalveluiden nuorisotiloilla käy lähes 15% torniolaisista nuorista. Nuorkalla käy noin 80 nuorta jokaisena aukioloiltaan, tosin luku on suurempi syksyisin koulujen alkaessa, jolloin saavutetaan lähes 120 kävijää illoittain. Nuorisotiedotuspiste Aaltosessa käy päivittäin noin 35 nuorta ja viikoittain kävijöitä on 100-130. Haaparannan nuorisopalveluiden ylläpitämät nuorisotilat tavoittavat noin 60 nuorta päivittäin. Kävijämääriltään vilkkaampi tila on Ungdomens Hus Station, jossa käy päivittäin 30-40 nuorta. Marielundin Fritidsgårdenilla päivittäisiä kävijöitä on 20-30. Stationilla kuukausittain järjestettävissä tapahtumissa on osaanottajia yleensä 50-150 henkilöä. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi diskot, bändi-illat ja muut teematapahtumat. (Pietikäinen, Auli & Pyöry, Valter 2010.)

5.1 Vapaa-aika

Kyselylomakkeessamme kysyimme nuorilta heidän vapaa-ajanviettotavoistaan, nuorisotoimen palveluiden käytöstä ja valtakuntien välisen rajan merkityksestä. Suurin osa nuorista olivat käyttäneet aikaa vastauksiin, kun taas osa vastaajista oli täyttänyt lomakkeen vasemmalla kädellä. Tulokset analysoimme mitään lisäämättä ja mitään pois jättämättä. Käytimme jokaista täytettyä lomaketta tutkimuksessamme. Tarkastelemme otosta yhtenä kokonaisuutena erittelemättä kansalaisuutta, ikää, sukupuolta tai muuta tekijää. Pohdinnassa paneudumme enemmän eroihin ja yhteneväisyyksiin tutkimusotoksen erilaisten ryhmien sisällä.

Nuorilta kysyttäessä, mitä he tekevät vapaa-ajallaan, vastaukset vaihtelivat totaalista passiivisuudesta täydelliseen aktiivisuuteen. Suurin osa nuorista kertoivat viettävänsä paljon aikaa kavereidensa kanssa. Kavereilla onkin suuri merkitys nuorten vapaa-ajan käyttöön. Myös musiikki ja urheilu nousivat esille tärkeinä osina nuorten vapaa-ajassa. Vapaa-ajanviettopaikkoja eritellessä suurin osa nuorista vastasi viettävänsä suurimman osan ajastaan kavereiden luona, nuorisotiloilla tai kotona tietokoneella. Myös uuden kauppakeskuksen tulo kaupunkiin näkyy nuorten ajanviettopaikkana ja eräänlaisena kohtaamispaikkana torniolaisten ja haaparantalaisten nuorten välillä.

Osa nuorista kertoi hengailevansa vapaa-ajallaan erittelemättä, mitä tämä "hengailu" pitää sisällään. Arno Kotro ja Jaakko Lyytinen (2004) ovat kirjassaan

Hengaaajan käsikirja tutkineet nuorten hengaamista ja hengauskulttuuria. Sana hengaaminen tulee ruotsin kielen sanasta hänga, joka käännetään sanakirjoissa sanoiksi riippua, roikkua. Slangisanakirjoissa hengauksella tarkoitetaan myös seurustelua, styylaamista, mutta myös oleilua, palloilua ja mukana roikkumista. Alunperin hengaus-termi liitettiin hangaround-käsitteeseen, joka oli yleisesti käytössä eräillä rikollisjärjestöillä. Nuorten, kuten myös muiden yhteiskunnan ryhmittymien, välillä vallitsee tietynlainen hierarkia. Hierarkia koostuu täysivaltaisista jäsenistä, potentiaalisista jäsenistä ja alimpana ovat hengaaaja. Kotro ja Lyytinen viittaavat kirjassaan hengaamisella oleiluun ja roikkumiseen. Ydinajatuksena hengailussa on hyväksytyksi tuleminen ja oikeisiin piireihin pääseminen (Kotro, Lyytinen 2004, 9-10). Omien havaintojemme perusteella näemme rikollisjengikulttuureista juontavan hierarkian olevan yleinen käytäntö myös tavallisten nuorten keskuudessa. Ryhmillä on aina joku muita suositumpi jäsen, jota muut ryhmän jäsenet arvostavat. Nuorten keskuudessa ilmiö on melkein silmiinpistävä ryhmän ulkopuolisesta näkökulmasta katsottuna. Muissa ryhmissä, kuten esimerkiksi urheilujoukkueessa, yhden yksilön esiin nostaminen ei välttämättä ole yhtä selkeä ilmiö.

Nuorten vapaa-ajanvietossa ei näkynyt suurempia eriävyyksiä Tornion ja Haaparannan nuorten välillä. Nuoret ovat suhteellisen samanlaisia rajan molemmin puolin. Vastauksista kävi selkeästi ilmi kuinka tärkeä merkitys kaverisuhteilla on nuorten elämään. Nuoret toimivat yleensä erikokoisissa ryhmissä, joko fyysisesti tai interaktiivisesti esimerkiksi internetin erilaisten yhteisöjen välityksellä. Kavereilla on suuri merkitys nuorten asenteisiin rajan "toisella puolella" asuvia nuoria kohtaan.

Torniolaisilta nuorilta kysyttäessä viettävätkö he vapaa-aikaansa Haaparannalla kyllä/ei-vastaukset jakautuivat tasan. Kyllä-vastauksissa merkittävimiksi syiksi mainittiin kaverit, sukulaiset ja ostosmahdollisuudet. IKEAn tulolla ja koko rajaseudun kehittymisellä on ollut myönteinen vaikutus nuorten liikkuvuuteen rajan yli. Vastauksista ilmeni, että nuoret ovat tietoisia taloudellisista muutoksista yhteiskunnassamme. Valuuttakurssien heittelyt ja tuotteiden hintaerot ovat selkeästi nuorilla hallussa. Ei-vastauksissa syiksi mainittiin sosiaalisten kontaktien puuttuminen, ruotsinkielen puutteellinen taito ja kielteinen asenne ruotsalaisia ja ruotsalaisuutta kohtaan. Toisaalta taas vapaa-ajanviettomahdollisuudet Haaparannalla eivät ole yleisesti torniolaisten nuorten tiedossa. Liian pitkät välimatkat koettiin myös ongelmallisiksi.

Haaparantalaisilta nuorilta kysyttäessä viettävätkö he vapaa-aikaansa Torniossa, 60% vastasi kyllä ja 40% vastasi ei. Merkittävin syy haaparantalaisten viihtymiseen Tornion puolella on Rajalla-kauppakeskus. Kuten edellisessä kysymyksessä todettiin torniolaisten nuorten kohdalla, myös haaparantalaisilla vastanneilla kavereiden merkitys nousi tärkeänä tekijänä esiin vastauksista. Pieni osa vastanneista kertoi viettävänsä aikaansa Torniossa harrastusten parissa. Ei-vastauksissa korostui tietynlainen kielteinen asenne suomalaisia ja suomalaisuutta kohtaan sekä mielekkään tekemisen puuttuminen.

Kuvio 2. Nuorten vapaa-ajanvietto paikat Torniossa ja Haaparannalla.

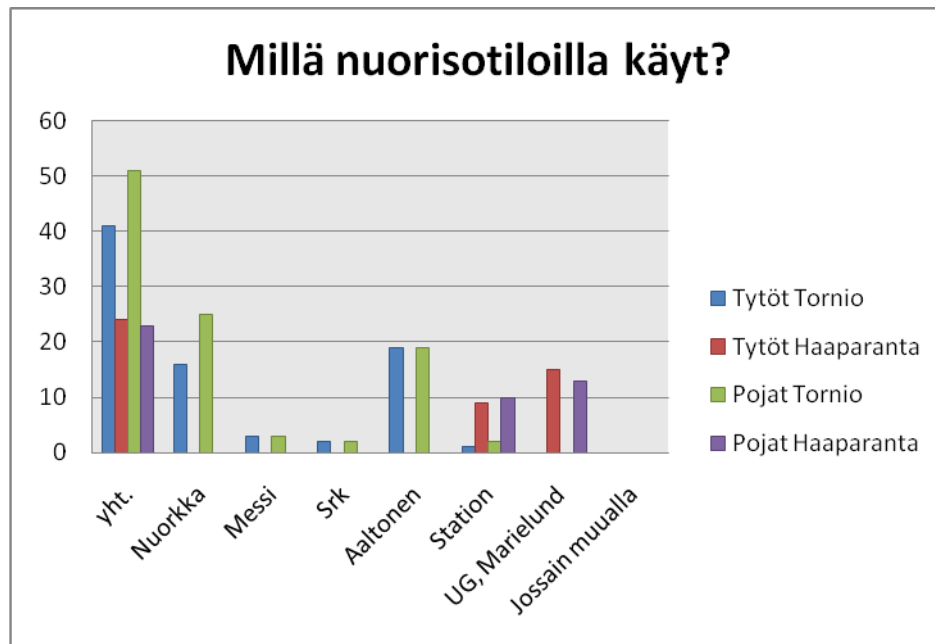
Tornion ja Haaparannan kaupunkien yhteistyön ja yhteen kasvamisen myötä nuorten kuin myös muun väestön liikkuvuus rajan yli on näkyvästi lisääntynyt. Raja-alueen nopea kehitys ja noususuhdanne luovat mahdollisuuksia yhteistyölle. Kaupunkien konkreettinen yhteensulautuminen siirtynee ajan myötä myös asenteisiin, joissa ei enää ole kahta maata ja kahta erillistä kaupunkia. Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluilla onkin tuhannen taalan paikka olla vaikuttamassa tämän päivän ja tulevaisuuden nuorten asenteisiin ja ajatuksiin naapurimaata kohtaan. Tähän tarvitaan työntekijöiltä aktiivista osallistumista ja sitoutumista yhteistyöhön nuorisotyössä ja jopa omien asenteiden mukauttamista, jotta myönteinen "me"-asenne ja yhteenkuuluvuuden tunne rajan yli olisi mahdollinen nuorten keskuudessa.

Muutaman vuosikymmenen aikana on tapahtunut suuria muutoksia rajaseudulla asuvien nuorten keskuudessa. Asenteet ovat muuttuneet. Esimerkkinä

parinkymmenen vuoden takaiset ”maaottelut” tappeluiden merkeissä ovat nykyään miltei historiaa. Aikaisemmin mentiin hallinnollisen rajan toiselle puolelle uhoamaan ja heiluttamaan nyrkkejä, kun nykyään raja ylitetään ihan toisenlaisten intressien takia. Naapurikaupungin tarjoamat palvelut kiinnostavat ja houkuttelevat. Palveluiden lisääntyminen erityisesti kaupallisella sektorilla on saanut rajakaupunkien väestöä käyttämään enenevässä määrin palveluita sekä omassa että naapurikaupungissa. Rajalla-kauppakeskuksessa tavataan naapurikaupungin nuoria ja ”hengailaan”. Tällaista neutraalia kohtaustaikaa ei aiemmin ole ollut. Toki Tornion ja Haaparannan yhteistyössä järjestämä PMC, eli Provincia Midnight Cup, toi ja tuo edelleen nuoria yhteen. Kerran vuodessa järjestettävän tapahtuman vaikutukset eivät kuitenkaan ole riittäviä parantamaan negatiivista asennoitumista naapurikaupungin nuoria kohtaan. Rajalla-kauppakeskuksen asemaa nuorten kohtaustaikkana tulisi hyödyntää myös nuorisotyössä esimerkiksi yhteisiä tapahtumia tai tiloja ajatellen.

5.2 Nuorisotilat

Tornion nuorisotilojen käytöstä kysyttäessä 114 vastanneesta 70 nuorta kertoi käyvänsä aktiivisesti nuorisotiloilla. Vastaavasti Haaparannan nuorisotilojen käytöstä 110 vastanneesta vain 35 nuorta kertoi käyvänsä aktiivisesti nuorisotiloilla. Tämä luku on suoraan verrannollinen Haaparannan kyselylomakkeisiin vastanneiden nuorten määrään. Yleisimmät syyt tiloilla käyntiin ovat sosiaaliset kontaktit, mielekäs tekeminen ja oleminen mukavassa ympäristössä. Lisäksi mukavien ohjaajien merkitys korostui vastauksissa. Vastauksista käy ilmi, että torniolaiset nuoret käyvät tiloilla Torniossa ja haaparantalaiset vastaavasti Haaparannalla. Nuorisotiloilla ei käydä rajan toisella puolella, koska siellä ei ole kavereita, sinne on pitkä matka, ei tiedetä tilojen sijaintia, yhteisen kielen puute eikä yleisesti ottaen koeta sitä tarpeelliseksi. Osa nuorista oli kuitenkin myönteisesti asennoituneita vierailemaan naapurikaupungin nuorisotiloilla uteliaisuudesta ja uusiin ihmisiin tutustumisen toivossa.

Kuvio 3. Nuorisotiloilla kävijät.

Nuoret löytävät tiensä nuorisotiloille lähinnä kavereiden vaikutuksesta. Koululla, sisaruksilla ja tapahtumilla on ollut merkitystä nuorten hakeutumisessa tilakäyttäjiksi, eikä myöskään voida vähätellä nuoriso-ohjaajien merkitystä kävijämääriin. Oman kotipaikkakunnan tiloille on yleisesti ottaen hyvin helppo mennä ja nuoret kokevat itsensä tervetulleiksi. Tutkimuksen prosentuaalista tulosta vääristää epätasapaino vastanneiden kansalaisuuksien välillä ja näin ollen Haaparannan tiloilla käynti koettiin vaikeammaksi kuin Tornion tiloilla käynti.

Kyselyymme vastanneista nuorista 59% oli myönteisesti asennoituneita Tornion ja Haaparannan mahdollisia tulevia yhteisiä nuorisotiloja kohtaan. Positiiviseksi koettiin muun muassa uusien sosiaalisten kontaktien luominen, kansainvälinen ilmapiiri, naapurimaan kielen kuuleminen ja sitä kautta kielen oppiminen. Yhteisillä tiloilla kävijäkunta olisi luultavasti suurempi ja tästä johtuva vaihtelu ja vaihtuvuus totuttuihin ympyröihin vetää suurinta osaa nuorista puoleensa.

Mielestämme Tornion ja Haaparannan yhteistyötä tulisi lähteä kehittämään pienin askelin ja hyödyntäen nuorten tapaa käyttää vapaa-aikaansa. Kyselymme pohjalta käy ilmi, että monilla nuorilla on jokin harrastus. Harrastustoimintaa he harjoittavat myös nuorisopalveluiden ylläpitämällä nuorisotiloilla etenkin erilaisten pelien muodossa. Olemassa olevaa Ruotsi vastaan Suomi -asettelua hyväksikäyttäen voisi motivoida nuoria ottaman osaa esimerkiksi jonkin harrastustoiminnan ympärille rakennettuun leikkimieliseen kisaan tai turnaukseen. Tutkimuksemme mukaan turnaukset olivat yksi asia, joita nuoret toivoivat järjestettävän enemmän. Biljardi,

pingis, sähly tai vaikka perinteiset lautapelit kiinnostavat nuoria molemmin puolin raja ja näin ollen oletamme osallistujia näiden esimerkkilajien turnauksiin löytyvän helpostikin. Pienillä askelilla ja yksinkertaisten apukeinojen avittamana Tornio-Haaparannan alueen nuorille luotaisiin mahdollisuuksia kehittää heidän välistään yhteistyötä ja jopa luoda uusia sosiaalisia kontakteja, joiden puute selkeästi estää nuorten kanssakäymistä naapurimaan nuorten kanssa.

Alueella vallitseva yhteensulauttaminen ja yhteenrakentaminen olisi hyvä saada myös Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluihin mukaan. Yhteiset nuorisotilat olisikin hieno yhteistyöllä toteutettava konkreettinen ja perinteinen nuorisotyön muoto. Tornion kaupunginhallituksen käsittelyyn on jätetty esitys Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien suunnitelma yhteisestä nuorisokeskuksesta. Nuorisokeskuksen tarkoituksena olisi toimia leiritoiminta- ja virkistyskeskuksena Tornio-Haaparanta -alueella. (Pohjolan Sanomat 2010, 3). Mielestämme idea yhteisestä nuorisokeskuksesta on hyvä. On hienoa huomata, että nuorisopalveluiden yhteistyö on havaittu tärkeäksi ja sen kehittämiseen halutaan panostaa. Suunnitellun kaltainen nuorisokeskus palvelisi eritoten järjestöjä ja yhteisöjä ja osaltaan se myös mahdollistaisi laajemman yhteistyön tekemisen esimerkiksi koko pohjoisen rajan alueella Perämereltä Jäämerelle.

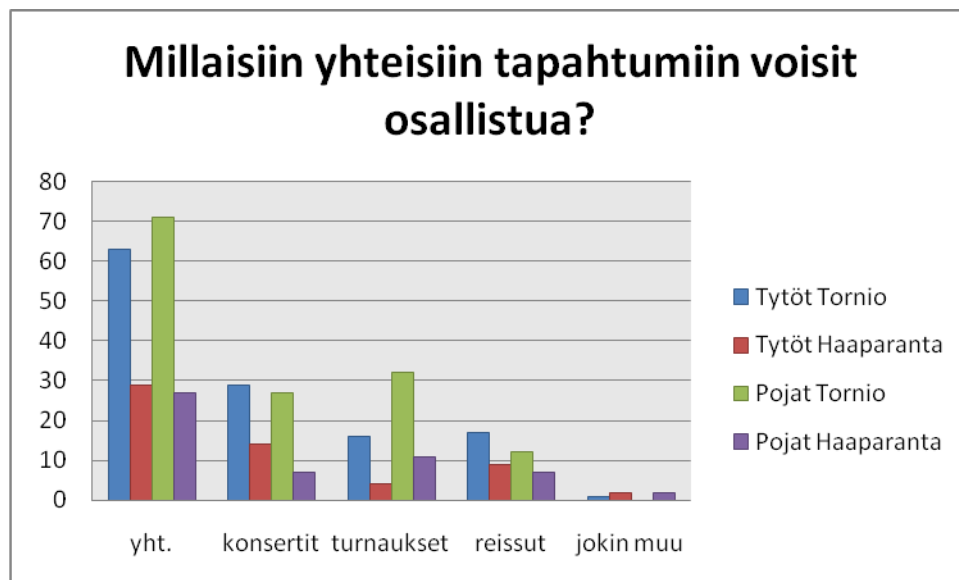
5.3 Yhteistyö ja tapahtumat

Noin 73% nuorista koki Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden järjestämät yhteiset tapahtumat tarpeellisiksi. 45% nuorista pitää tärkeänä tutustua naapurimaan nuoriin. Osa vastanneista katsoo yhteisten tapahtumien lisäävän yhteenkuuluvuuden tunnetta ja suvaitsevaisuutta Tornion ja Haaparannan nuorten keskuudessa. Vaikka osa vastanneista kokee oman paikkakunnan sisällä järjestettäviä tapahtumia riittäviksi, osa näkee yhteiset tapahtumat rikkautena oman kulttuurin ja identiteetin laajentamisen kannalta. Osa nuorista ei koe tärkeäksi ovatko tapahtumat yhteisiä vai erikseen järjestettyjä, tärkeintä on mielekäs tekeminen ja yhdessäolo.

Nuoret tapaavat toisiaan kaupungilla, kauppakeskuksessa ja kavereiden kautta. Kyselyyn osallistuneista torniolaisista nuorista 65%:lla on kavereita Haaparannalla, mutta haaparantalaisilla nuorilla torniolaisten kavereiden määrä on 10% pienempi. Vastanneista nuorista 65% käy Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien järjestämissä yhteisissä tapahtumissa. Tapahtumista suosituin oli vastauksien

perusteella Provincia Midnight Cup, PMC. Nuoret hakeutuvat tapahtumiin, koska siellä käy kavereita, muita ihmisiä ja koska he pitävät tapahtumia mukavina. Nuoret, jotka eivät osallistu tapahtumiin, eivät koe niitä itselleen mielekkäinä tai kiinnostavina. Yhtenä haittatekijänä pidettiin tässäkin tapauksessa sijaintia. Tapahtuma järjestettiin joko liian kaukana tai väärässä maassa, joka koitui 28%:lle vastanneista ongelmaksi tai esteeksi osallistua järjestettävään toimintaan.

Kuvio 4. Tapahtumat.

Lähes 70% vastanneista nuorista oli sitä mieltä, että yhteisiä tapahtumia tarvitaan raja-alueella. Nuoret kokivat yhteiset tapahtumat mahdollisuutena tavata uusia ihmisiä, kuulla ja oppia toisen maan kieltä. Nuoret näkivät yhteiset tapahtumat kahden maan nuoria yhdistävänä mielekkäänä toimintana. Muutama nuori kiinnitti huomiota myös kustannuskysymyksiin ja kahden kaupungin yhdessä järjestettävillä tapahtumilla olisi kenties käytettävissä enemmän resursseja erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Ainoat negatiiviset vastaukset koskivat jälleen ennakoasenteita suomalaisuutta tai ruotsalaisuutta kohtaan. 16% nuorista vastanneista piti parempana, että molemmat kaupungit pysyvät omien rajojensa sisäpuolella. Millaisia yhteisiä tapahtumia nuoret sitten haluaisivat? Suurin osa nuorista kaipasi lisää perinteisiä konsertteja alueelle ja hyvänä kakkosena tulivat erilaisten turnausten, kuten sähly, pingis tai muu vastaava, järjestäminen valtakunnan rajojen yli. Osalle nuorista konserttien järjestäminen toisi mahdollisuuden päästä itsekin esiintymään tapahtumiin. Yhteisten matkojen järjestämiseen suhtauduttiin myös myönteisesti.

Vastanneista nuorista yli 72% eivät koe Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä näkyväksi. Osa vastanneista kuitenkin pystyi kytkemään esimerkiksi PMC:n kaltaiset tapahtumat nuorisotoimien väliseksi yhteistyöksi. Osa vastanneista myönsi tietämättömyytensä nuorisopalveluiden yhteistyötä kohtaan, eikä näin ollen osannut yhdistää yhteistyön näkyvimpiä muotoja, eli erilaisia tapahtumia tarkoittamaan Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä.

Kyselymme perusteella teimme havainnon, että nuoret kokivat yhteistyön näkyväksi vain silloin, kun jokin tapahtuma järjestetään naapurikunnan alueella. Tapahtumat, kuten konsertit, ovat yleisesti nuorten tiedossa, mutta silti osaanottajamäärät jäävät harmittavan alhaisiksi. Eräät olivatkin sitä mieltä, että suurin osa tapahtumista järjestettiin Haaparannan puolella, mikä koettiin esteeksi osallistua järjestettävään toimintaan.

Yhteisen kielen puuttuminen hankaloittaa yhteistyötä niin nuorisotyössä kuin nuorten keskuudessakin. Eryteisesti torniolaiset nuoret näkivät puutteellisen ruotsinkielen taidon ongelmana, kun taas haaparantalaisien nuorten vastauksissa kieleen ei kiinnitetty erityistä huomiota. Yleisen ajattelutavan mukaan kaikki haaparantalaiset puhuvat suomea, mikä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Mielenkiintoiseksi kieliasian tekee se, että vaikka ruotsalaiseen opetussuunnitelmaan ei kuulu suomenkielen opiskelu, haaparantalaiset nuoret puhuvat enemmän suomea kuin torniolaiset nuoret ruotsia. Tornion kaupunki on laatimassaan Kuntastrategia 2021 painottanut ruotsinkielen merkitystä ja sen opetukseen tulisi panostaa entistä enemmän, jotta kaksoiskaupungiksi kutsuttu alue olisi entistä toimivampi. Onnistuuko tavoite, se jää nähtäväksi. (Kuntastrategia 2021.)

Nuorisotyössä suurin ongelma ei välttämättä ole yhteisen kielen puuttuminen. Kun on kyse kahdesta eri maasta, puhutaan myös kahdesta eri kulttuurista. Kulttuurien eroavaisuudet esimerkiksi työtavoissa ja käytännöissä asettavat rajoituksia yhteistyölle. Ruotsalaiseen kulttuuriin kuuluu olennaisena osana keskustella ja suunnitella mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ennen toimintaan ryhtymistä. Ajatus ”hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” sopii mainiosti ruotsalaiseen kulttuuriin. Suomalainen kulttuuri taas on enemmän tuloskeskeinen ja pyritään tehokkuuteen. Toki keskusteluilla ja palavereilla on suuri merkitys myös suomalaisessa kulttuurissa, mutta konkreettinen tekeminen ja tulokset mittaavat työn tehokkuutta. Olisi tärkeää löytää niin kutsuttu kultainen keskitie, jossa käytetään

molempien maiden työkuultuurien toimivimpia ominaisuuksia. Tämä luo haasteita nuorisopalveluita tuottaville kuin myös muuta yhteistyötä tekeville tahoille.

5.4 Tiedottaminen ja koulutus

Kuvio 5. Tiedotus.

Tiedottamisesta kysyttäessä 67% vastanneista nuorista kokivat tiedottamisen toimivaksi. Heidän mielestään tietoa yhteisistä tapahtumista on saatavilla helposti ja riittävästi. Tiedottamiskanavista toimivimmiksi katsottiin ilmoitustaulut kouluilla ja nuorisotiloilla sekä internet. Vastanneista 22% korosti eritoten internetin ja Facebookin käyttöä ja mahdollisuuksia tiedottamisen apuna toimivaksi sekä nuoria hyvin palvelevaksi. Perinteisten julisteiden ja sähköisten ilmoitusten lisäksi nuoriso-ohjaajilla on suuri merkitys tiedon jakamisessa nuorten keskuuteen. Tapahtumien tiedottamisen varjoon jäävistä nuorista 20% koki tiedottamisen puutteelliseksi ja katsottiin, että tiedon löytymiseen tarvitaan omaa aktiivisuutta. Kavereiden merkitys on tässäkin hyvin suuri, kuten myös edellisissä kysymyksissä. Puskaradio on osoittautunut hyvinkin toimivaksi tavaksi jakaa tietoa nuorten keskuuteen.

Tornion ja Haaparannan alueelle on suunnitteilla yhteinen toisen asteen oppilaitos, joten kysimme nuorilta heidän mielipiteitään yhteisestä opinahjosta. Kysymys kahden maan koulujärjestelmien yhteensulauttamisesta jakoi nuorten mielipiteet lähes tasan. 53% vastanneista suhtautui positiivisesti ajatukseen yhteisen koulun perustamisesta ja näkivät itsensä kyseisen koulun oppilaina. Kahden kaupungin yhteisen suuren koulun myönteisinä tekijöinä koettiin muun muassa uusiin ihmisiin

tutustuminen, naapurimaan kielen oppiminen ja kaupungin varojen säästäminen. Myös koulutusalojen mahdollinen lisääntyminen koettiin positiivisena. Vastaavasti kielteisissä mielipiteissä nuoret toivat esille yhteisen kielen puuttumisen ongelman ja kahden valtakunnan koulutusjärjestelmien yhteen liittäminen koettiin varsin ongelmalliseksi ja miltei mahdottomaksi. Suuri yhteinen koulu koettiin jopa ahdistavaksi ja täysin utopistiseksi ajatukseksi osassa nuorten vastauksista. Alle 5% vastanneista oli sitä mieltä, että jo olemassa olevat koulu yhteistyön muodot, kielikoulu ja Eurolinja, ovat riittäviä eikä yhteistyötä tarvitse lisätä.

Tutkimustuloksista ilmennyt huoli koulutuksen tasoeroissa ei ole vain kielteisen asenteen tuottama harha vaan fakta. Koulutusta arvioivissa PISA-tutkimuksissa Suomen sijoitus on ollut jo vuosia paljon Ruotsia korkeammalla. Suomen koulutustasoa pidetään yleisesti maailmalla arvostetussa asemassa. Newsweekin hiljattain julkaisemassa vertailussa Suomi rankattiin maailman parhaaksi maaksi ja Ruotsi sijoittui kolmanneksi ennen kaikkea koulutuskategorian alhaisten pisteiden vuoksi (Newsweek 2010). Vaikka PISA-tutkimusten kaltaiset testit eivät kerrokaan koko totuutta koulutusjärjestelmistä, on selkeää, että kahden maan opetus suunnitelmien yhteen liittäminen vaatii erittäin paljon työtä.

5.5 Raja

Nuorilta naapurikaupungin nuorten tapaamisen tärkeydestä kysyttäessä vastaukset jakaantuivat miltei tasan. Uusien ihmisten tapaaminen koettiin tärkeäksi ja osa nuorista korosti kansainvälisen kanssakäymisen tärkeyttä. Suurin osa vastanneista oli kuitenkin sitä mieltä, että naapurikaupungin nuorten tapaamisella ei ole erityistä merkitystä. Tämä taas oli ristiriidassa aikaisempiin mielipiteisiin, joissa peräänkuulutettiin yhteenkuuluvuutta ja yhteistä tekemistä. Kielteiset asenteet vierasta kansalaisuutta kohtaan nostivat päätään ilman spesifioitua syytä.

Suomen ja Ruotsin välistä rajaa ei suuremmassa osassa vastauksia koettu näkyväksi. Kyselyyn osallistuneista nuorista suurempi osa piti rajaseutua yhtenäisenä ja rajaa miltei näkymättömänä. Tornion ja Haaparannan kaupunkien katsottiin olevan yhtä valtakuntien välisestä rajasta huolimatta. Konkreettisen valtioiden välisen rajan puuttuessa rajan ylitys koetaan hyvin arkipäiväiseksi asiaksi eikä siihen tai sen näkyvyyteen kiinnitetä erityisemmin huomiota. 12% nuorista koki rajan näkyväksi asioidessaan naapurikaupungissa esimerkiksi edullisemman bensiinin tai elintarvikkeiden takia. Myös harrastuksissa käyminen mainittiin yhtenä

näkyvänä osana rajan ylittämistä. Nuorten vastauksista käy kuitenkin ilmi, että suurin yksittäinen rajan näkyväksi tekevä asia on kieli. Osa nuorista näki raja-alueella asumisen rikkautena, koska valinnanmahdollisuuksia esimerkiksi koulutuksen suhteen on enemmän. Nuoret voivat käydä koulua joko Ruotsin tai Suomen puolella kansalaisuudesta riippumatta.

On mielenkiintoista huomata kielteisistä asenteista huolimatta, kuinka nuorten asenteet ennen ja nyt ovat muuttuneet. Kielteiset asenteet yhdistettiin kansalaisuutta, eli tässä tapauksessa suomalaisuutta tai ruotsalaisuutta kohtaan, ei niinkään itse raja-alueita kohtaan, joka koettiin yhteisenä ja siitä oltiin ylpeitä. Raja-alueita ei koettu ongelmalliseksi, vaan sitä, minkä maan kansalainen olet, mitä maata edustat ja mitä kieltä puhut. Tämä lienee syvällä istutettuna kansalaisten mielen syövereihin ja on peruja isovanhemmilta, joiden asenteet ja ennakkoluulot on istutettu nuorten vanhempiin, jotka vuorostaan jatkavat perinnettä nykypäivän nuorille. Hurrit ovat aina hurreja ja finnjävelit finnjäveleitä, kuten myös itärajalla venäläiset ovat aina ryssiä.

Miksi sitten tarvitaan yhteistyötä? Miksi nuorten täytyisi tuntea yhteenkuuluvuutta rajojen yli? Raja-alueella asuvien ihmisten yhteinen identiteetti tukee tässä tapauksessa kahden pienen, mutta kasvusuhtanteessa olevan, kunnan yhteisiä tavoitteita ja päämääriä yhteistyölle. Kun erilaisin projektein tavoitellaan kahdessa valtiossa sijaitsevan kunnan sulautumista yhdeksi suureksi keskuksiksi, on projektin onnistumisen kannalta valtaväestön tuki hyvin tärkeä. Tuki on helppo taata yhteisen identiteetin varjolla. Yhteistä venettä on helpompi soutaa, kun suunta, vauhti ja tarkoitus on jokaiselle soutajalle selkeä.

Nuorten vastauksista käy ilmi, että he ovat ylpeitä juuristaan. Raja-alueella asuminen koetaan positiivisena asiana ja eräänlaisena etuoikeutena. Vaikka monet nuoret olivat aikaisemmissa vastauksissaan asenteissaan negatiivisia toista maata kohtaan, koettiin Tornion ja Haaparannan alueen kansainvälisyys rikkautena. Kulttuurien erilaisuus, kaksikielisyys ja monipuolistuneet palvelut koettiin alueen voimavarana, joita nuoret vastauksien perusteella selkeästi arvostavat. Hyvin harva nuori ajatteli muuttavansa kotiseudultaan pois heti kun mahdollista. Suurelle osalle nuorista rajaseutu tarkoittaa lyhyesti ja ytimekkäästi kotia, jossa on hyvä olla ja elää.

6. POHDINTA

Opinnäytetyötämme varten teimme kyselylomakkeen yhteistyössä työn toimeksiantajien ja ohjaavan opettajamme kanssa. Haasteelliseksi kyselylomakkeen laatimisen teki aikataulun lisäksi kysymysten asettelu ja kieli. Oli vaikeaa etukäteen miettiä, millä kysymyksillä saisimme juuri oikean tiedon tutkimuskysymystämme ajatellen. Jätimme myös avoimeksi tavan, jolla kyselyn tulokset käsittelemme, koska vastausten määrää ei voi etukäteen tietää. Koska tutkimuksemme täyttää vastausten määrällään määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen vaatimuksen, päädyimme käyttämään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää työn tulosten käsittelemisessä. Kyselylomakkeessamme olleet avoimet kysymykset ja niihin saamamme vastaukset tuovat opinnäytetyöhömmä ja tulosten raportointiin myös kvalitatiivisen tutkimuksen näkökulman. Näin ollen käytämme tutkimustulosten läpikäynnissä molempia tutkimusmenetelmiä kvantitatiivista tutkimusotetta korostaen.

Vastausprosentti yllätti meidät positiivisesti. Tutkimusta aloittaessamme teimme oletuksen, jonka mukaan saisimme torniolaisilta nuorilta enemmän palautettuja lomakkeita kuin haaparantalaisilta. Tämä siksi, että Torniossa on enemmän nuorisopalveluita käytäviä nuoria kuin Haaparannalla. Analysoidessamme tulokset huomasimme, että oletuksemme piti paikkansa.

Nuoriso-ohjaajilla on ollut suuri merkitys vastausprosenttiimme. Kireän aikataulun ja käytännön asioiden vuoksi kyselyn aktiivinen markkinointi jäi nuoriso-ohjaajien harteille. Tästä olemmekin hyvin kiitollisia Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden työntekijöille heidän tekemästä työstään ja avusta tutkimuksessamme.

Tutkimusotetta valitessamme ajattelimme aluksi teettää kyselyn kaikilla Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden ylläpitämillä nuoriso- ja kerhotiloilla. Tiiviin aikataulun takia kyselymme kohdistettiin kuitenkin kahteen kävijämääriltä suurimpaan nuorisotilaan sekä Torniossa että Haaparannalla. Kyselylomakkeita täytettiin Torniossa nuorisotila Nuorkalla ja Nuorisotiedotuspiste Aaltosessa ja Haaparannalla Stationilla ja Marielundin Ungdoms Gårdenilla.

Ajankohta kyselyn teettämiselle olisi voinut olla toinen, mutta valmistumistamme ajatellen aikataulua ei olisi voinut muuttaa myöhemmäksi. Nuorisotiloilla käynti vähenee kevään edetessä. Jos olisimme ajoittaneet kyselymme syksyille koulujen

alkamisen läheisyyteen, vastausten määrä ja näin ollen myös vastausprosentti olisi oletuksemme mukaan ollut suurempi. Olimme kuitenkin hyvin tyytyväisiä vastausprosenttiin. Kyselylomake oli kattava ja vastanneita nuoria oli paljon, joten tutkimuksemme tulokset antavat hyvän kuvan alueella asuvien nuorten mielipiteistä ja asenteista. Näin ollen Tornion ja Haaparannan nuorisotoimet voivat poimia tutkimuksestamme itselleen suuntaviivoja jo olemassa olevalle kaupunkien nuorisotoimien yhteistyölle ja erityisesti sen kehittämistä ajatellen.

Aikaisempien samankaltaisten asenteisiin ja rajaseudulla asumiseen paneutuviissa tutkimuksissa käy ilmi, että haaparannan nuoret ovat negatiivisempia torniolaisia nuoria kohtaan, kuin torniolaiset nuoret haaparantalaisia kohtaan. Samanlaisiin johtopäätöksiin voi päästä myös teettämämme kyselytutkimuksen vastausten perusteella. Suuria eroja vastanneiden ikäryhmien tai sukupuolten välillä ei ollut, mutta tutkimustuloksista voi huomata kyselyyn osallistuneiden haaparantalaiden nuorten vihamielisemmän asenteen naapurimaataan ja naapurimaalaisiaan kohtaan.

Sukupolvien vaihtumisten aikana ei ole suuria muutoksia tapahtunut asenteissa rajaa kohtaan. Vuosikymmenten saatossa yhteiskunnan muuttuessa ja kehittyessä, ennen kaikkea EU:hun liittymisen myötä, on raja muuttunut entistä näkymättömämmäksi. Ollessamme itse nuoria raja ei ole millään lailla erityisemmin ollut huomiota herättävä. Haaparannalla asioidessa ei tunne käyvänsä ulkomailla tai vieraassa maassa, vaan enemmänkin pelkästään naapurikaupungissa. Varsinkin nykypäivänä rajan ylittäminen on hyvin helppoa ja kaupungit ovat jo miltei yksi ja sama kaupunki, niin maantieteellisesti kuin hallinnollisesti. Tornion ja Haaparannan asukkailla tuskin on todellista kuvaa siitä, kuinka ainutlaatuisella alueella he asuvat. Rajalla asuminen, niin kuin monet muutkin arkipäiväiset asiat, joiden kanssa on aina elänyt, menettää se merkitystään.

Opinnäytetyömme merkitys tuskin hetkessä selkenee, vaan tutkimustulosten analysointi ja konkretisointi arjen käytäntöihin nuorisotyössä, vie aikaa. Tutkimuksemme konkreettiset ja nähtävät tulokset olisi mahdollista saada esille vastaavanlaisen kyselyn teettämisellä tulevaisuudessa. Opinnäytetyöllämme ja kyselyllämme oli selkeänä tavoitteena löytää Tornion ja Haaparannan nuorisotoimille työkaluja yhteistyön ja toiminnan kehittymisen ja kehittämisen kannalta. Kyselymme tulokset voivatkin toimia eräänlaisena alulle panijana tulevaisuuden yhteistyölle ja toivomme, että Tornion ja Haaparannan nuorisotoimet

haluaisivat ja pystyisivät hyödyntämään opinnäytetyöstämme saatuja tuloksia parhaalla mahdollisella tavalla kohderyhmää ajatellen.

Henkilökohtaisesti koemme opinnäytetyömme tuoneen täysin uudenlaisen näkemyksen omasta kotiseudustamme. On mieletön etuoikeus saada asua näin elämää sykkivällä ja nopeasti kehittyvällä alueella. Vielä hetki sitten nuorten keskuudessa vallitsi muuttovimma, ja alueelta tahdottiin mahdollisimman pian pois. Haaparannalla ja Torniolta ei koettu olevan mitään annettavaa. Kyselymme tulosten perusteella ja myös nuorten aikuisten ikäryhmää ajatellen, tällaista asennetta ei ole enää havaittavissa, ainakaan yhtä suuressa mittakaavassa kuin ennen. Jos Haaparannalle saataisiin vielä korkeakoulu, ei alueelta periaatteessa puuttuisi enää mitään. Ainoa suuri ja merkittävä yksittäinen syy poismuuttoon on työmarkkinat.

Olimme opinnäytetyötä tehdessämme yllättyneitä tutkimusotoksen vastausten yhteneväisyydestä. Erot olivat niin pieniä, ettei niihin tutkimustuloksia käsitellessä kiinnittänyt edes suurta huomiota. Ajattelimme virheellisesti ennen työhön ryhtymistä löytävämmekö merkittäviä eroavaisuuksia tutkittavan kohderyhmän sisäلتä. Nuoret ovat nuoria, ovat he minkä maalaisia tahansa.

7. LÄHTEET

- Alkula, Tapani & Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 2002. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät, WS Bookwell Oy, Juva
- Alliansen segrar – SD blir vågmästare 2010. Dagens Nyheter 20.9.2010. Luettu 23.9.2010 osoitteesta: <http://www.dn.se/nyheter/valet2010/alliansen-rodgrona-sd-akesson-sahlin-reinfeldt-1.1173532>
- Anttila & Eronen & Kallio & Kanninen & Kauppinen & Paavilainen & Salo 2007. Persoona 2 – Kehityopsykologia. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Bauman, Zygmunt & May, Tim 2004. Thinking sociologically. Blackwell Publishing, Cornwell. 43-47.
- Cederlöf, Petri 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Nykypaino, Helsinki. Luettu 25.9.2010 osoitteesta: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/muut_tutkimukset/Nuorisotyxn_merkitys.pdf
- Elenius, Lars 2010. Identiteter i Tornedalen. Teoksessa Nordberg, Henri & Kallio-Seppä, Titta (toim.). Raja 200 – Gränsen 200. GTC Print AB, Luulaja. 329-353.
- Helkama, Klaus & Myllyniemi, Rauni & Liebkind, Karmela 1998. Johdatus sosiaalipsykologiaan, Edita, Helsinki.
- Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1999. Murrosikäisen ja nuoren maailma. Gummerus Kustannus, Helsinki.
- Jukarainen, Pirjo 2000. Rauhan ja raudan rajoilla, Tampereen Yliopisto, Tampere
- Kemppinen, Pertti 1999. Nuoriso 2000 – Nuorisotyön käsikirja. Kannustusvalmennus P. & K. Oy, Vantaa.
- Kotro, Arno & Lyytinen, Jaakko 2004. Hengaajan käsikirja, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu

Lunden, Thomas & Zalamans, Dennis 2001. Local cooperation, ethnic diversity and state territoriality—the case of Haparanda and Tornio on the Sweden–Finland border. *Geojournal* 54: 33–42.

Nousiainen, Ritva 2010. Provincia Bothniensis Haparanda-Tornio – Ainutlaatuinen kaksoiskaupunki. Teoksessa Nordberg, Henri & Kallio-Seppä, Titta (toim.). Raja 200 – Gränsen 200. GTC Print AB, Luulaja. 433-450.

Nuorisokeskuspäätös odottaa lisäselvityksiä 2010. Pohjolan Sanomat 7.9.2010, 3.

Nuorisolaki. Luettu 25.9.2010 osoitteesta:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search\[type\]=pika&search\[pika\]=nuorisolaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search[type]=pika&search[pika]=nuorisolaki)

Nuorisopoliittinen ohjelma. Luettu 25.9.2010 osoitteesta:

<http://www.lanuti.fi/loader.aspx?id=aa9c6f56-e873-4a08-93d1-c5403fa9b9b3>

Pietikäinen, Auli 2010. Rajayhteistyö nuorisotyössä/ Gränsöverskridande ungdomsarbete. Luettu 31.8.2010.

Pyyny, Valter 2010. Rajayhteistyö nuorisotyössä/ Gränsöverskridande ungdomsarbete. Luettu 30.8.2010.

Reppu-katupäivystys. Luettu 25.9.2010 osoitteesta:

http://www.lanuti.fi/Suomeksi/Valitse_kunta!/Tornio/Reppu-katupaivystys.iw3

Stensaasen, Svein & Sletta, Olav 2000. Grupprocesser : Om inläring och samarbete i grupper. Natur & Kultur, Tukholma.

Telemäki, Matti 1987. Nuorisotyön historia. Teoksessa Mikkola, Armi (toim.). Nuorisotyön käsikirja. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki.

The World's Best Countries 2010. Newsweek 16.8.2010. Luettu 23.10.2010. osoitteesta: <http://www.newsweek.com/feature/2010/the-world-s-best-countries.html>

Tornion Kuntastrategia 2021. Luettu 2.9.2010 osoitteesta:

http://www.tornio.fi/filewrap.php%3Fc%3D%26f%3DTornion_kuntastrategia2021_final.pdf&sa=U&ei=USzITJTPMYrDswbgYrDGBg&ved=0CBwQFjAB&usg=AFQjCNFU8rhOrh-v8cuLePz4JhW06ukbyw

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Vammala

Vilkka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

LIITTEET

Liite 1. Hankesopimus

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

SOPIMUS

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysala ja alla mainittu toimeksiantaja sopivat tällä sopimuksella opiskelijatyönä tehtävän opinnäytetyön tekemisestä alla mainituin ehdoin.

TOIMEKSIANTAJATIEDOT

Tornion kaupungin kultturi- ja nuorisotoimi

Yhdyshenkilö/työelämäohjaaja: Auli Pietikäinen

Yhdyshenkilön/työelämäohjaajan yhteystiedot: Tanja Kangasniemi

OPPILAITOSTIEDOT

Oppilaitoksen nimi ja osoite: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysala, PL 504, 94101 Kemi

Opinnäytetyön tekijä(t) ja yhteystiedot: Henni Kristo ja Laura Viippola, xxx & xxx

Opinnäytetyön ohjaava(t) opettaja(t) ja yhteystiedot: Päivi Muranen, xxx

OPISKELIJATYÖNÄ TEHTÄVÄN OPINNÄYTETYÖN TIEDOT

Opinnäytetyön nimi/aihe: Rajayhteistyö nuorisotyössä

Työn aikataulu: työ on aloitettu keväällä 2010 ja valmistuu syksyllä 2010

Opinnäytetyöstä aiheutuvista kustannuksista vastaa: Tornion nuorisotoimi avustaa kopiointikustannuksissa.

Työn tulosten tekijänoikeuksista ja hyödyntämisestä sovitaan seuraavaa: Tulokset käsitellään luottamuksellisesti ja tekijänoikeuksia noudattaen. Lopulliset tutkimustulokset toimitetaan Tornion ja Haaparannan nuorisotoimien käytettäväksi.

Työn ohjaajina toimivat: Päivi Muranen

Jos tähän sopimukseen tulee muutoksia, on se jokaisen osapuolen uudelleen hyväksyttävä ja allekirjoitettava.

Tämä sopimus on tehty 2 kappaleena, yksi jokaiselle sopijaosapuolelle.

Paikka: _____ **Aika:** _____

_____
AMK:n edustaja Toimeksiantajan edustaja

_____
Opiskelija Opiskelija

Liite 2. Saatekirje

HEI !

OHessa on nuorille suunnattu kyselylomake, jossa kysytään Tornion ja Haaparannan nuorten mielipiteitä kaupunkien tekemästä yhteistyöstä nuorisotyössä. Tarkoituksena on selvittää, miten nuoret kokevat yhteistyön ja miten nuorisopalveluiden yhteistyötä ja toimintaa voisi kehittää entisestään. Kysely on osa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoiden, Henni Kriston ja Laura Viippolan, opinnäytetyötä.

Käytähän hetki aikaasi täyttääksesi lomake ja osallistu myös arvontaan !

Terkuin, Henni Kristo ja Laura Viippola

HEJ!

Här nedan hittar du en frågeformulär för ungdomar, där man vill veta vad Torneås och Haaparandas ungdomar tycker om städernas samarbete inom ungdomsarbetet. Målet är att man ska få klarhet på hur ungdomarna upplever samarbetet och hur samarbetet mellan dom olika ungdomsverksamheten kan förbättras.

Frågeformulären är en del av Kemi-Tornio yrkeshögskolans socialutbildningsstuderandes, Henni Kristos och Laura Viippolas examensarbete.

TA EN STUND FÖR ATT Fylla i formuläret och delta även i lottningen !

Hälsn, Henni Kristo och Laura Viippola

KYSELYLOMAKE

Liite 3. Kyselylomake

PERUSTIEDOT

1. Tyttö Poika 1b . Ikä? _____

2. Mitä koulua käyt?

_____

3. Missä asut?

☐ Pudas	☐ Centrum
☐ Kiviranta	☐ Marielund
☐ Kokkokangas	☐ Grankullen
☐ Kaupunki	☐ Närsta
☐ Pirkkiö	☐ Tjärhovet
☐ Joku muu, mikä? _____	

4. Oletko suomalainen | ruotsalainen | jonkin muun maan kansalainen, minkä? _____ (ympyröi)

5. Puhutko kotona

- suomea
- ruotsia
- molempia
- jotain muuta, mitä? _____

6. Kenen kanssa asut?
(valitse yksi vaihtoehto)

☐ äiti ja isä	☐ joku muu huoltaja
☐ äiti ja isäpuoli	☐ sisarusten kanssa
☐ isä ja äitipuoli	☐ opiskelija-asunto/asuntola
☐ asun yksin	☐ viikko äidin, viikko isän luona
☐ vain äiti	☐ jonkun muun kanssa, kenen?
☐ vain isä	_____

VAPAA-AIKA

7. Mitä teet vapaa-ajalla?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Missä vietät vapaa-aikaasi kotipaikkakunnalla?

- kahviloissa
- kauppakeskuksessa
- konserteissa
- elokuvissa

- kotona koneella
- kavereiden luona
- nuorisotiloilla / kerhotiloilla
- jossain muualla, missä?

_____

9. Jos olet torniolainen, vietätkö vapaa-aikaasi Haaparannalla?

kyllä | ei

Miksi? _____

_____

Miksi et? _____

_____

10. Jos olet haaparantalainen, vietätkö vapaa-aikaasi Torniossa?

kyllä | ei

Miksi? _____

_____

Miksi et? _____

_____

11. Käytkö nuorisotiloilla Torniossa?

kyllä | ei

Miksi? _____

_____

Miksi et? _____

_____

12. Missä?

- Nuorkka
- Messi
- Srk
- Nuorisotiedotuspiste Aaltonen

13. Jos vastasit ei, voisitko/haluaisitko käydä?

kyllä | ei

Miksi? _____

_____

Miksi et? _____

_____

14. Käytkö nuorisotiloilla Haaparannalla?

kyllä | ei

Miksi? _____

_____

Miksi et? _____

_____

15. Missä?

- Station
- UG, Marielund
- jossain muualla, missä? _____

16. Jos vastasit ei, voisitko/haluaisitko käydä?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi et? _____

17. Miten löysit Tornion nuorisotiloille?

- kavereiden kautta
- sisarusten kautta
- nuoriso-ohjaajien kautta

- koulun kautta
- tapahtuman kautta
- jotenkin muuten, miten? _____

18. Miten löysit Haaparannan nuorisotiloille?

- kavereiden kautta
- sisarusten kautta
- nuoriso-ohjaajien kautta

- koulun kautta
- tapahtuman kautta
- jotenkin muuten, miten? _____

19. Onko Tornion nuorisotiloille helppo mennä?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

20. Onko Haaparannan nuorisotiloille helppo mennä?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

21. Voisitko kuvitella käyväsi Tornion ja Haaparannan yhteisillä nuorisotiloilla?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

RAJA

22. Missä tapaat torniolaisia nuoria?

- kaupungilla
- kauppakeskuksessa
- nuorisotiloilla
- tapahtumissa

- harrastuksissa
- kotona koneella
- kavereiden kautta
- jossain muualla, missä? _____

23. Missä tapaat haaparantalaisia nuoria?

- kaupungilla
 kauppakeskuksessa
 nuorisotiloilla
 tapahtumissa

- harrastuksissa
 kotona koneella
 kavereiden kautta
 jossain muualla, missä? _____

24. Jos olet torniolainen, onko sinulla kavereita Haaparannalta?

kyllä | ei

25. Jos olet haaparantalainen, onko sinulla kavereita Tornioista?

Kyllä | ei

26. Käytkö Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden järjestämässä yhteisissä tapahtumissa? esim. PMC, konsertit, matkat, bänditoiminta.

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi et? _____

27. Näkyykö Tornion ja Haaparannan nuorisopalveluiden yhteistyö sinun elämässäsi millään tavalla?

kyllä | ei

Miten? _____

Miksi ei? _____

28. Tarvitaanko yhteisiä tapahtumia?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

29. Haluaisitko, että yhteisiä tapahtumia järjestettäisiin enemmän?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi et? _____

30. Millaisiin yhteisiin tapahtumiin voisit osallistua?

- konsertit
 turnaukset (pingis, sähly, jalkapallo)

- reissut
 jokin muu, mikä? _____

31. Onko tietoa yhteisistä tapahtumista saatavilla tarpeeksi ja helposti?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

32. Miten saat tietoa yhteisistä tapahtumista?

- kavereilta
- sisaruksilta
- vanhemmilta
- koulusta

- nuoriso-ohjaajilta
- ilmoitustauluilta
- netistä
- lehdistä
- muualta, mistä? _____

33. Jos olet torniolainen, onko mielestäsi tärkeää tavata haaparantalaisia nuoria?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

34. Jos olet haaparantalainen, onko mielestäsi tärkeää tavata torniolaisia nuoria?

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi ei? _____

35. Voisitko kuvitella käväsi Tornion ja Haaparannan yhteistä koulua? (yläaste/lukio/ammattikoulu)

kyllä | ei

Miksi? _____

Miksi et? _____

36. Näkyykö Suomen ja Ruotsin välinen raja sinun elämässäsi?

kyllä | ei

Miten? _____

Miksi ei? _____

37. Vaikuttaako Suomen ja Ruotsin välinen raja sinun elämään?

kyllä | ei

Miten? _____

Miksi ei? _____

38. Mitä rajalla asuminen sinulle merkitsee?

ISO KIITOS OSALLISTUMISESTA !

FRÅGEFORMULÄR

Liite 4. Frågeformulär

BASINFO1. Tjej Kille

1b . Ålder? _____

2. Vilken skola går du i?
_____

3. Var bor du?

 Pudas Kiviranta Kokkokangas Kaupunki Pirkkiö Någon annanstans, var?
_____ Centrum Marielund Grankullen Närsta Tjärhovet4. Är du finsk | svensk | någon annan nationalitet, vilken? _____
(kryssa)

5. Vad pratar du för språk hemma?

 finska svenska båda språken annat, vad? _____

6. Vem bor du med?

(välj ett alternativ)

 mamma och pappa mamma och styvpappa pappa och styvmamma jag bor ensam bara mamma bara pappa någon annan vårdnadshavare med syskon studentlägenhet/studenthem en vecka hos mamma, en vecka hos pappa med någon annan, vem? _____**FRITID**

7. Vad gör du på fritiden?

---

8. Var spenderar du din fritid på hemorten?

- på olika fik
 på köpcentrum
 på konserter
 på bio

- hemma vid datorn
 hos kompisar
 på ungdomsgårdar
 någon annanstans, var?

_____

9. Om du bor i Torneå, spenderar du tid i Haparanda?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

10. Om du bor i Haparanda, spenderar du tid i Torneå?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

11. Brukar du vara på ungdomsgårdarna i Torneå?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

12. Var?

- Nuorkka
 Messi
 Srk
 Nuorisotiedotuspiste Aaltonen

13. Om du svarade nej, skulle du kunna/vilja gå där?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

14. Brukar du vara på ungdomsgårdarna i Haparanda?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

15. Var?

- Station
 UG, Marielund
 någon annanstans, var? _____

16. Om du svarade nej, skulle du kunna/vilja gå där?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

17. Hur har du hittat till ungdomsgårdarna i Torneå?

via kompisar

via syskon

via ungdomsarbetare

via skolan

via något evenemang

på annat sätt, hur? _____

18. Hur har du hittat till ungdomsgårdarna i Haparanda?

via kompisar

via syskon

via ungdomsarbetare

via skolan

via något evenemang

på annat sätt, hur? _____

19. Är det lätt att komma till Torneås ungdomsgårdar?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

20. Är det lätt att komma till Haparandas ungdomsgårdar?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

21. Skulle du kunna tänka dig att gå på Torneås och Haparandas gemensamma ungdomsgård?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

GRÄNSEN

22. Var träffar du ungdomar från Torneå?

på stan

på köpcentrum

på ungdomsgårdar

på olika evenemang

via hobbyn

hemma vid datorn

via kompisar

någon annanstans, var? _____

23. Var träffar du ungdomar från Haparanda?

☐ på stan	☐ via hobbyn
☐ på gränsen	☐ hemma vid datorn
☐ på ungdomsgårdar	☐ via kompisar
☐ på olika evenemang	☐ någon annanstans, var? _____

24. Om du bor i Torneå, har du kompisar i Haparanda?

ja | nej

25. Om du bor i Haparanda, har du kompisar i Torneå?

ja | nej

26. Brukar du gå på Torneås och Haparandas gemensamma evenemang för ungdomar? tex. PMC, konserter, resor, bandverksamhet.

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

27. Syns samarbetet mellan Torneås och Haparandas ungdomsverksamhet i ditt liv på något sätt?

ja | nej

Hur? _____

Varför inte? _____

28. Behövs det gemensamma evenemang?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

29. Skulle du vilja ha fler gemensamma evenemang?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

30. Hurdana gemensamma evenemang skulle du kunna delta i?

☐ konserter	☐ resor
☐ turneringar (pingis, innebandy, fotboll..)	☐ något annat, vad? _____

31. Finns det tillräckligt med information om gemensamma evenemang och är den lätt tillgänglig?

ja | nej

Varför? _____

Varför inte? _____

